

Document Regional de Programare

DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Transilvania de Nord

2007-2013

Document de lucru 6

Mai 2006

Cuprins

CAPITOLUL I. Politica națională sectorială	
Programul Operational Sectorial „Dezvoltarea Resurselor Umane”	
Programul Operational Regional „Dezvoltare regională”	
CAPITOLUL II. Viziunea de dezvoltare pe termen lung a regiunii și obiectivele strategice pe 2007-2013	
1. VIZIUNEA (2027)	
2. OBIECTIVELE STRATEGICE DE DEZVOLTARE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG (2027)	
3. STRATEGIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ 2007-2013	
CAPITOLUL	
CAPITOLUL II. Viziunea de dezvoltare pe termen lung a regiunii și obiectivele strategice pe 2007-2013	2
Politica națională sectorială	2
Viziunea de dezvoltare pe termen lung a regiunii și obiectivele strategice pe 2007-2013	6
CAPITOLUL III	9
Profil Regional Sectorial	9
Domeniul Resurselor Umane	9
1. CARACTERISTICI DEMOGRAFICE	9
1.1. Structura, evoluția și densitatea populației în Regiunea Nord-Vest	9
2. EDUCAȚIA ȘI SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	17
Anii	21
3. PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ	35
3.5. Nivelul și evoluția șomajului (BIM)	43
Productivitatea în IMM active private - mil.lei/salariat	50
5. FORMARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ	51
6. SANATATEA POPULAȚIEI ȘI SISTEMUL MEDICAL	53
Anexe	70
Anexa 1. Propunere indicatori pentru evaluarea dezvoltării resurselor umane și evoluției acestora	70
Anexa 2. Statistici nivelul șomajului în județele regiunii Nord-Vest	72
Anexa 3	73
Evoluția pe sexe a șomajului în categoria de vârstă sub 25 de ani	73
Anexa 4 Număr angajați pe sectoare economice	74

CAPITOLUL I

Politica națională sectorială

În Planul Național de Dezvoltare pe perioada 2007-2013, aflat în curs de elaborare și care va fi negociat cu Uniunea Europeană în vederea finanțării, dezvoltarea resurselor umane reprezintă o prioritate națională majoră, alături de creșterea gradului de ocupare și combaterea excluziunii sociale. Prioritatea este stabilită în acord cu Agenda Lisabona și cu prevederile Strategiei Europene de Ocupare revizuite, cu Liniile Directoare pentru politicile de ocupare, care trebuie să sprijine trei obiective strategice interdependente: ocuparea deplină, calitatea și productivitatea muncii și coeziunea și incluziunea socială.

Obiectivul UE de a deveni cea mai dinamică și competitivă economie din lume, solicită sistemelor educaționale și de formare din țara noastră adaptarea la cerințele societății cunoașterii și la cerințele crescânde ale pieței muncii.

PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL „DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE” (POS DRU)

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) stabilește axele prioritare și domeniile majore de intervenție ale României în domeniul resurselor umane în vederea implementării asistenței financiare a Uniunii Europene prin Fondul Social European, în cadrul Obiectivului “Convergență”, pentru perioada de programare 2007 – 2013.

Elaborat în contextul Planului Național de Dezvoltare 2007-2013, POS DRU este un instrument important în sprijinirea dezvoltării economice și a schimbărilor structurale. Mai mult, investițiile în capitalul uman vor completa și vor conferi sustenabilitate pe termen lung creșterii productivității. O forță de muncă înalt calificată, cu un nivel de educație ridicat, având capacitatea de a se adapta noilor tehnologii și nevoilor în schimbare ale piețelor, este esențială pentru o economie dinamică și competitivă. România va promova politici de piață active pentru creșterea adaptabilității și flexibilității forței sale de muncă și va investi în servicii pentru dezvoltarea capacității productive a acesteia. Se urmărește astfel obținerea unei rate de participare cât mai ridicate pe piața muncii, ca fundament al unei economii competitive.

Direcțiile cheie sunt creșterea adaptabilității forței de muncă, dezvoltarea antreprenoriatului, ca premisă pentru creșterea gradului de ocupare, formarea profesională continuă și învățarea pe parcursul întregii vieți, asigurarea accesului egal la educație și pe piața muncii, creșterea gradului de incluziune socială.

Obiectivele și scopul activităților POS au fost stabilite pe baza analizei dezvoltării resurselor umane în România și au fost definite în concordanță cu următoarele documente:

- Documentul Comun de Evaluare a Politicilor de Ocupare a Forței de Muncă (JAP);
- Planul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2004 – 2005;
- Memorandumul Comun privind Incluziunea Socială (JIM);
- Strategia Națională privind Ocuparea Forței de Muncă 2005-2010;
- Liniile directoare integrate pentru creștere economică și ocupare;
- Programul Economic de Preaderare 2005;
- Strategia pe termen scurt și mediu privind formarea profesională continuă 2005 – 2010;
- Strategia Națională privind incluziunea socială a tinerilor peste 18 ani care părăsesc sistemul de protecție a copilului 2006-2008;
- Strategia Guvernului pentru îmbunătățirea situației romilor 2001;
- Strategia Națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2006-2013 “Șanse egale pentru persoane cu dizabilități – către o societate fără discriminare”;
- Strategia Națională pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați.
- Strategia pentru descentralizarea învățământului (proiect în dezbateră);
- Liniile Strategice privind Educația 2005-2008.

Obiectivul general al POS DRU este dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității acestuia pe piața muncii, prin asigurarea oportunităților egale de învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și inclusive care să conducă, până în 2015, la integrarea durabilă pe piața muncii a 900.000 persoane.

Obiectivele specifice identificate pot fi rezumate astfel:

- Creșterea nivelului de educație și de pregătire profesională a capitalului uman;
- Dezvoltarea resurselor umane în sistemul de educație
- Promovarea culturii antreprenoriale
- Facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii
- Dezvoltarea unei piețe de muncă cuprinzătoare, flexibilă și modernă;
- Promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale;
- Îmbunătățirea serviciului public de ocupare;
- Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL 2007-2013 (POR)

Principalele caracteristici ale POR, care îl diferențiază de celelalte Programe Operationale sunt următoarele:

- Are o dimensiune teritorială clară, ținând în principal regiunile rămase în urmă, și zonele mai puțin dezvoltate din regiunile prospere și având scopul de a revitaliza dezvoltarea acelor zone, precum și de a contrabalansa posibilele efecte negative cauzate de implementarea celorlalte Programe Operationale care pot adânci disparitățile între regiuni și zone în procesul de dezvoltare.
- În general, zonele publice sunt principalele zone de intervenție, acele care se află în responsabilitatea autorităților publice și sunt complementare cu zonele cheie de intervenție ale altor Programe Operationale
- Participa la realizarea coeziunii teritoriale a țării din punct de vedere socio-economic prin aplicarea unei alocări financiare diferențiate pe Regiuni și zone de dezvoltare
- Are o componentă importantă de dezvoltare locală prin dezvoltarea mozaică a țării
- Cuprinde axe prioritare tematice, comune tuturor regiunilor țării:

Axa prioritara 1 – Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale

Axa prioritara 2 – Sprijinirea mediului de afaceri regional și local

Axa prioritara 3 – Dezvoltarea turismului regional și local

Axa prioritara 4 – Dezvoltare urbană durabilă

Aceste axe prioritare sunt aliniate politicilor comunitare promovate de Uniunea Europeană.

PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL 2007-2013
„DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE”

Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere	Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii	Creșterea adaptabilității forței de muncă și a companiilor	Modernizarea serviciului public de ocupare	Promovarea măsurilor active de ocupare	Promovarea incluziunii sociale	Asistență tehnică
<i>Educație și formare inițială de calitate în sprijinul creșterii economice și ocupării</i>	<i>Tranziția de la școală la locul de muncă</i>	<i>Promovarea culturii antreprenoriale</i>	<i>Întărirea capacității de furnizare a serviciilor de ocupare</i>	<i>Dezvoltarea și implementarea măsurilor de ocupare activă</i>	<i>Dezvoltarea economiei sociale la nivel regional și local</i>	<i>Sprijin pentru implementarea, managementul general și evaluarea POSDRU;</i>
<i>Educația universitară în sprijinul societății bazată pe cunoaștere</i>	<i>Părăsirea timpurie a școlii și educația de tip “a doua șansă”</i>	<i>Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității</i>	<i>Formarea personalului propriu al Serviciului Public de Ocupare</i>	<i>Promovarea sustenabilității pe termen lung în zonele rurale în termenii dezvoltării resurselor umane și a ocupării</i>	<i>Dezvoltarea unei rețele de servicii sociale integrate</i>	<i>Sprijin pentru comunicare și promovarea POSDRU</i>
<i>Capital uman competitiv în educație și cercetare</i>	<i>Creșterea accesului și participării la FPC</i>	<i>Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor partenerilor sociali</i>			<i>Îmbunătățirea accesului și a participării pentru grupurile vulnerabile în sistemul de educație și pe piața muncii</i>	
<i>Îmbunătățirea calității în FPC</i>					<i>Promovarea de oportunități egale pe piața muncii</i>	
					<i>Inițiative transnaționale pe piața globală a muncii</i>	

CAPITOLUL II

Viziunea de dezvoltare pe termen lung a regiunii și obiectivele strategice pe 2007-2013

1. VIZIUNEA (2027)

„Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care fac din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de servire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său.

Domeniile de excelență ale regiunii, care se disting prin potențialul lor inovativ, „dezvoltare tehnologică” și poziționarea pe piețele europene a produselor regionale sunt: agricultura, industria alimentară și a bunurilor de consum (mobiliere și confecții), industria de mașini și echipamente, turismul și IT&C.

Regiunea dispune de un valoros capital uman, sistemele de educație a adulților, de formare continuă a adulților și învățământ universitar fiind recunoscute la nivel internațional.

Cetățenii regiunii se disting prin mentalitatea lor inovativă, cooperantă care, alături de un nivel de al calitate vieții ridicat (cu un PIB de 55% din media europeană) fac din Transilvania de Nord una dintre destinațiile preferate de investitori și turiști în Europa Centrală și de Est.”

2. OBIECTIVE STRATEGICE DE DEZVOLTARE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG (2027)

Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în sectoarele de excelență ale regiunii.

Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de servire ca „regiune logistică”

Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al Regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă

Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al Regiunii.

Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.

3. STRATEGIA DE DEZVOLTARE REGIONALA NV 2007-2013

OBIECTIV GENERAL

Creșterea economiei regionale prin dezvoltare policentrică și specializare funcțională pentru diminuarea disparităților intra- și inter-regionale, la nivel economic, social și de mediu și creșterea standardului de viață regional.

1. Creșterea atractivității regiunii prin îmbunătățirea competitivității activităților economice prioritare și stimularea activităților inovatoare în scopul obținerii unor produse cu valoare adăugată ridicată.	2. Creșterea accesibilității regiunii prin îmbunătățirea infrastructurilor regionale, ca suport pentru susținerea activităților economice și sociale din polii de dezvoltare ai regiunii.	3. Dezvoltarea resurselor umane pentru creșterea gradului de ocupare pe piața muncii, prin modernizarea învățământului, dezvoltarea de abilități antreprenoriale și promovarea educației adulților și a formării continue.	4. Promovarea dezvoltării durabile și diversificarea activităților din mediul rural.	5. Asistență tehnică
---	---	--	--	----------------------

Strategia Regiunii Nord-Vest pe perioada 2007-2013 se contureaza ca un model de dezvoltare urbana policentrica (model teritorial), cu accent pe cresterea economica, prin specializarea functionala a teritoriului (model economic).

Abordarea spatiala

Pentru realizarea obiectivului transversal de mobilizare si implicare in procesul de planificare strategica a masei critice de grupuri locale de initiativa, s-au constituit in Regiunea Nord-Vest Comitete de Planificare Judetene, sub-divizate in grupuri de lucru tematice (conform Programelor Operationale Sectoriale - de Dezvoltare a Resurselor Umane, Protectia Mediului, Cresterea Competitivitatii Economice, Imbunatatirea Infrastructurii de Transport, Dezvoltarea Turismului si Dezvoltare Rurala). Scopul acestor Comitete este elaborarea strategiei locale de dezvoltare durabila si identificarea de proiecte care pot asigura avantaje competitive judetului.

Abordarea spatiala a politicii de dezvoltare pe perioada 2007-2013 a fost ghidata de o serie de documente de amenajare a teritoriului elaborate la nivel regional, dar s-a realizat practic prin implicarea Consiliilor Judetene. La nivelul Regiunii Nord-Vest a fost elaborata o metoda de impartire a teritoriului Regiunii in unitati teritoriale de planificare (UTP). Aceste UTP-uri corespund unor zone care au anumite caracteristici comune, precum si o functionalitate unitara. Astfel, UTP-ul se poate individualiza printr-o identitate culturala comuna, prin gravitatie in jurul aceluasi centru de influenta, prin relatii stranse de colaborare economica intre localitatile componente etc. UTP-ul este compus din mai multe unitati administrativ-teritoriale (comune si orase) fara ca limitele sale sa tina cont neaparat de granitele judetene.

Specializarea functionala

Consiliile Judetene au fost solicitate sa identifice sectoarele economice prioritare la nivelul fiecarei Unitati Teritoriale de planificare, pe baza a trei criterii:

- existenta (sau nu) in zona a unor resurse naturale care pot sustine dezvoltarea sectorului

- structura sectoriala a economiei locale
- existenta fortei de munca bine pregatite in zona sau in zonele limitrofe (sau cel putin a infrastructurii de invatamant necesare, in special invatamant profesional si tehnic si/sau universitar).

Sectoarele prioritare au fost apoi punctate in functie de potentialul competitiv, potentialul inovativ, potentialul de antrenare si rangul polului de dezvoltare (conform Planului de Amenajare a Teritoriului Regiunii Nord-Vest).

Aceasta abordare strategica, respectiv planificarea pe baza specializarii functionale menite sa asigure avantaje competitive, va trebui sa se regaseasca si in planificarea invatamantului profesional si tehnic, dar si in planificarea legata de piata muncii, deoarece reiese clar nevoia de forta de munca calificata in sectoarele respective.

Elaborarea Documentului Regional Sectorial de Programare pentru Dezvoltarea Resurselor Umane in Regiunea Nord-Vest, aferent perioadei 2007-2013 are la baza trei principii importante:

- vizibilitate si lucru in parteneriat
- orientare strategica
- coerenta cu alte documente de planificare regionale si locale.

Documentul a fost conceput in mai multe etape de lucru, fiind elaborat in paralel cu celelalte Documente Regionale Sectoriale de Programare, corespunzatoare Programelor Operationale Sectoriale nationale.

CAPITOLUL III

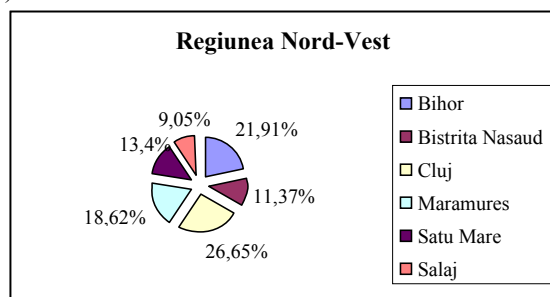
Profil Regional Sectorial

Domeniul Resurselor Umane

1. CARACTERISTICI DEMOGRAFICE

1.1. Structura, evoluția și densitatea populației în Regiunea Nord-Vest

Conform Recensământului Populației din anul 2002, din populația totală a Regiunii Nord-Vest de 2.740.064 de locuitori, un procent de 25,65% trăiește în județul Cluj (702.755 de locuitori), urmat de județul Bihor, cu o populație totală de 600.234 locuitori (21,91% din populația totală a regiunii), de județul Maramureș cu un total de 510.110 de locuitori (18,62% din populația totală a regiunii), județul Satu Mare cu un total de 367.281 locuitori (13,40% din populația totală a regiunii), județul Bistrița Năsăud cu un total de 311 657 locuitori (11,37% din populația totală a regiunii) și județul Sălaj cu un total de 248.015 locuitori (9,05% din populația totală a regiunii).

Sursa: INS

Observăm discrepanțe importante și în termeni de densitate a populației. Astfel, dacă în județul Cluj densitatea populației, în anul 2002, a fost de 105,3 locuitori pe kmp, atunci următorul clasat, Satu Mare, are o densitate a populației de 83,10 pe kmp. Toate celelalte județe din regiune au densități ale populației sub media regională, cu Bistrița-Năsăud având densitatea cea mai scăzută de 58,2 locuitori pe kmp.

Populația și densitatea populației în regiunea Nord-Vest

	1992		2002	
Nord-Vest	2 909 669	85,20	2 740 064	80,20
Bihor	638 863	84,70	600 246	79,60
Bistrița-Năsăud	326 820	61,00	311 657	58,20
Cluj	736 301	110,30	702 755	105,30
Maramureș	540 099	85,70	510 110	80,90
Satu Mare	400 789	90,70	367 281	83,10
Sălaj	266 797	69,00	248 015	64,20

Sursa: INSSE Recensământ 1992 și 2002

Așadar, varianța în termen de populație și densitatea populației între județele regiunii este mare. Primele două județe (Cluj și Bihor) au fiecare o populație mai mare decât dublul ultimelor două (Satu Mare și Sălaj).

Dinamica populației este rezultatul comportamentului demografic și este influențată în principal de mortalitate (durată inferioară de viață), fertilitate (numărul mediu de copii născuți și vârsta minimă la care femeile nasc) și migrație (numărul comparativ de imigranți și emigranți și distribuția lor pe categorii de vârstă).

În România, populația a început să descrească din 1990. Aceasta este rezultatul unei creșteri negative a ratei populației, precum și a unui fenomen însemnat de migrațiune. Așa cum se arată în tabelul de mai jos, rata de creștere în Nord-Vest este negativă, în timp ce populația a scăzut cu 22228 locuitori (0,75%) între 1990 și 2002.

Rata medie anuală de creștere a populației (%)	
	% Rata creștere 1990-2002
România	-0,50
Nord-Vest	-0,75
Bihor	-0,86
Bistrița-Năsăud	-0,33
Cluj	-0,73
Maramureș	-0,69
Satu Mare	-1,01
Sălaj	-0,70

Sursa: Statistici Regionale - Direcția Regională de Statistică Cluj

Datele referitoare la distribuția populației pe medii rezidențiale indică faptul că Regiunea Nord-Vest continuă să fie o regiune cu o populație rurală semnificativă. Chiar mai mult, în județele Bihor (48,6% urban, 51,4% rural), Bistrița-Năsăud (36,1% urban, 63,9% rural), Satu Mare (44,7% urban, 55,3% rural) și Sălaj (40,8% urban, 59,2% rural) ponderea populației care trăiește în mediul rural este mai mare decât cea a populației urbane. În schimb, județul Cluj este de departe cel mai urbanizat, cu 66,2% din populație trăind în mediul urban.

Populația urbană în județele regiunii Nord-vest

	1990	1999	2000	2002	2003
România	54,3	54,8	54,6	53,3	53,4
Regiunea Nord-Vest	51,6	52,7	52,6	51,1	51,2
Bihor	48,6	49,7	49,5	48,6	48,7
Bistrița-Năsăud	36,5	37,0	37,0	36,1	36,3
Cluj	66,9	68,9	68,6	66,2	66,3
Maramureș	53,0	53,6	53,6	52,9	53,0
Satu-Mare	46,6	46,4	46,3	44,7	44,6
Sălaj	39,3	42,2	42,2	40,8	40,8

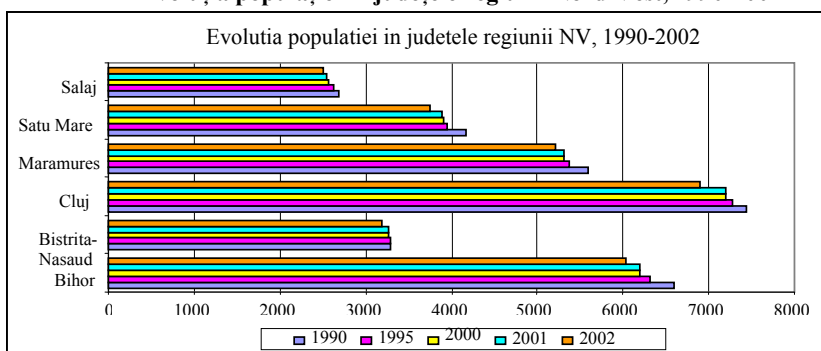
Sursa: Anuarul statistic al României 2004, INS

1.2. Structura și evoluția populației pe județe

În cazul tuturor celor șase județe recensământul populației din 2002 evidențiază o evoluție negativă față de rezultatele recensământului din 1992. În anul 2002 populația totală a regiunii s-a redus cu 5,83% față de populația înregistrată cu ocazia recensământului din 1992 (2.909.669 de locuitori). Scăderea numărului de rezidenți în regiunea Nord-Vest, cu 169.605 de locuitori, s-a manifestat în mod diferențiat la nivelul județelor. Astfel, populația totală a județului Satu Mare în 2002 față de 1992 a scăzut cu 8,36%. În aceeași perioadă județul Sălaj a pierdut 7,04% din populație, județul Bihor a pierdut 6,04%, Maramureș a pierdut 5,55%, județul Bistrița-Năsăud a pierdut 4,64% și județul Cluj 4,56%. Ca urmare, observăm că

discrepanța dintre ponderea județelor din regiunea Nord-Vest în termeni de locuitori a cunoscut o variație ușoară în perioada 1992-2002, dar fără a afecta ordinea județelor. De exemplu, dacă ponderea populației județului Cluj, în anul 1992, față de totalul regiunii a fost de 25,31%, atunci, în anul 2002, aceasta a devenit 25,65%.

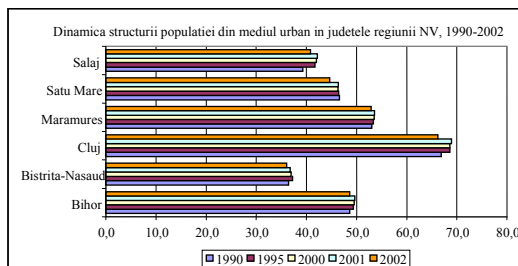
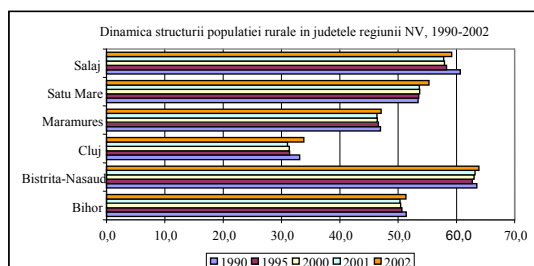
Evoluția populației în județele regiunii Nord-Vest, 1990-2002

Sursa: INS, Statistica teritorială, 2004

Din punct de vedere al distribuției pe cele două medii rezidențiale, între județele Regiunii NV se disting diferențe notabile: județe precum Cluj și Maramureș au populație predominant în mediul urban, Bihorul este în situație de echilibru urban-rural privind populația, iar județele Bistrita-Năsăud, Satu-Mare și Sălaj au populație preponderent în mediul rural.

Dinamica structurii populației pe medii în regiunea Nord-Vest, 1990-2002

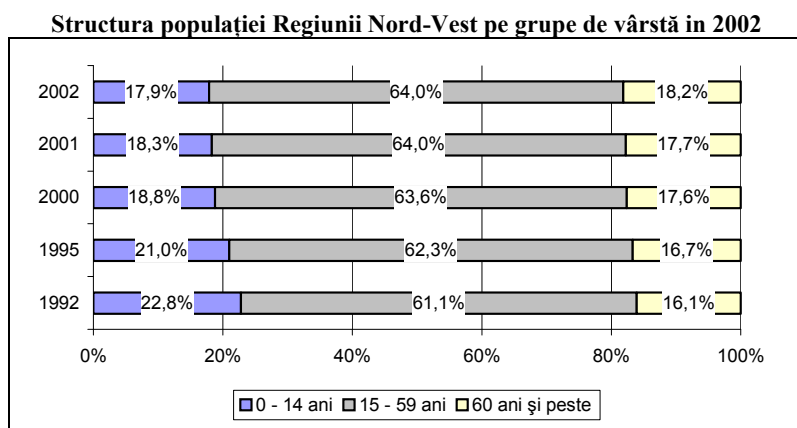

Sursa: INS, Statistica teritorială, 2004

1.3. Structura populației pe grupe de vârstă

Populația pe grupe de vârstă, Regiunea Nord-Vest										
Grupa de vârstă	1990		1995		2000		2001		2002	
		%		%		%		%		%
Total	2978,2	100	2883,2	100	2844,0	100	2840,8	100	2755,9	100
0-14 ani	716,8	24,07	605,5	21,00	534,3	18,79	519,4	18,29	492,0	17,85
15-59 ani	1811,6	60,83	1796,1	62,29	1808,1	63,58	1817,3	63,97	1763,2	63,98
>60 ani	449,7	15,10	481,6	16,70	501,6	17,64	504,0	17,74	500,7	18,17

Sursa: INS, Statistica teritorială, 2004

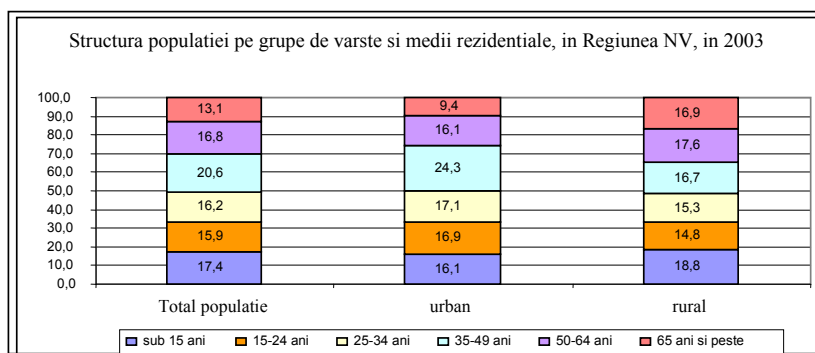
Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Se constată o scădere a ponderii populației din segmentul de vârstă între 0-14 ani de la 22,8% în anul 1992 la 17,9% în anul 2002, în timp ce a crescut ponderea populației de peste 60 ani de la 16,1% în 1992 la 18,2% în 2002. Populația de vârstă medie a înregistrat de asemenea o creștere procentuală pe seama populației tinere. Scăderea populației tinere constituie o amenințare pentru viitoarea populație activă.

Această tendință este similară cu cea de la nivel european unde se constată creșteri ale populației în vârstă, cu efecte importante asupra pieței forței de muncă și asupra comportamentului de consum.

În ceea ce privește distribuția grupelor de vârstă pe medii rezidențiale, ponderea populației cu vârsta 0-14 ani din mediul rural este mai mare cu 2,7% decât cea a populației din mediul urban și cu 7,5% în cazul populației cu vârste peste 65 ani, în timp ce pentru grupa 15-64 ani, ponderea populației din mediul urban o devansează cu 10% pe cea a populației din mediul rural.

**Structura populației pe grupe de vârstă și medii rezidențiale,
în Regiunea Nord-Vest, 2003**

Sursa: INS, *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003*

Pe județe, structura grupelor de vârstă este mai favorabilă populației tinere în Bistrița Năsăud (peste 20% din total populație), în timp ce județele cu cea mai mare pondere a populației vârstnice sunt Sălaj și Cluj (circa 20%).

1.4. Indexul Sauby și de dependență

Rata de natalitate a scăzut începând cu anii '90 de la 143‰ în 1990 la doar 98‰ în 2002, o scădere mai accentuată decât la nivel național. Rata natalității este diferită pe medii, având în 2002 o valoare mai ridicată în mediul rural (108‰) decât în mediul urban (88‰). În mediul urban a crescut costul de îngrijire și creștere al copilului ceea ce duce la un mai bun planning familial dar și la o rată scăzută a natalității. Numărul mare de divorțuri din mediul urban este o altă cauză a unei rate mici a natalității.

Rata generală de fertilitate*, 2003	
România	37.8
București-Ilfov	28.8
Nord-Est	46.0
Sud-Est	37.5
Sud	37.8
Sud-Vest	36.5
Vest	33.9
Centru	38.3
Nord-Vest	38.5
Bihor	40,3
Bistrița-Năsăud	44,4
Cluj	31,6
Maramureș	39,0
Satu Mare	39,9
Sălaj	42,4

Sursa: INS

*Născuți vii la 1000 de femei

Rata mortalității generale a crescut în 2003 la 12,4‰ (în comparație cu 1990 când era 11,2‰) menținându-se mai ridicată în cazul populației masculine atât urbane cât și rurale. La nivelul anului 2003 ea este net superioară în mediul rural în special datorită lipsei serviciilor

medicale adecvate dar și datorită faptului ca în mediul rural este preponderentă populația de vârstă a treia.

Rata de mortalitate infantilă a avut evoluții pozitive scăzând numărul deceselor sub 1 an de la 24,8‰ în 1990 la 14,27‰ în 2003 pe fondul îmbunătățirii condițiilor din sistemul sanitar. Rata rămâne însă mai mare decât cea înregistrată la nivel național datorită faptului că o mare parte din nou născuți provin din familii sărace în special de etnie romă care nu pot asigura condițiile minime necesare creșterii acestora.

Sporul natural în mediul rural este negativ (-4,1‰) având valori negative în 5 din cele 6 județe (valori cuprinse între -2,5‰ și -7,1‰ în anul 2002). În mediul urban situația este mai bună, doar în trei județe apărând valori negative: județele Bihor, Cluj și Satu Mare. Acesta este o consecință directă a discrepanței între decesele din mediul rural (de 15,2‰), față de mediul urban, la nivel regional (9,7‰ în 2002).

Pentru a analiza evoluția relativă a diferitelor grupuri de vârstă într-un context dinamic a fost introdus Indexul Sauvy. În cazul în care ponderea populației peste 60 de ani crește față de cea sub 14 atunci are loc un proces de îmbătrânire demografică. Rata procesului de îmbătrânire depinde de ritmul cu care indicatorul crește în timp.

Evoluția Indexului Sauvy, Regiunea Nord-Vest

	1990	1995	2000	2001	2002
România					121,01
Nord-Vest	62,74	79,53	93,88	97,03	101,77
Bihor	75,39	91,81	103,26	105,59	108,49
Bistrița-Năsăud	50,68	65,10	77,02	79,15	84,38
Cluj	74,35	95,86	119,21	124,34	130,44
Maramureș	47,05	61,47	75,55	78,69	83,75
Satu Mare	54,75	68,23	79,15	82,00	85,94
Sălaj	70,61	90,12	99,87	102,43	108,12

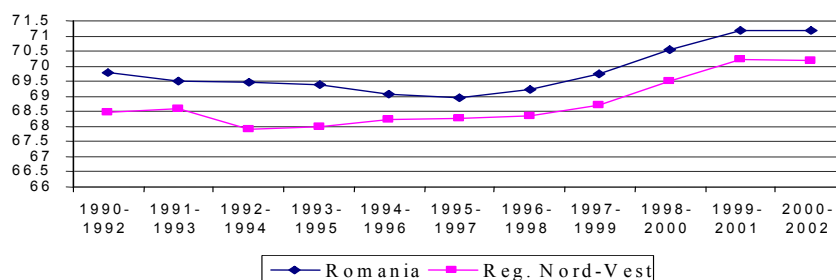
Sursa: prelucrare pe baza datelor INSSE Recensământ 1992 și 2002

Evoluția indexului indică un proces accentuat de îmbătrânire în Regiunea Nord-Vest. Este de remarcat diferența mare care există între județele regiunii. Astfel, se pare că județele Bistrița-Năsăud, Maramureș și Satu Mare au un avantaj față de restul județelor, însă trebuie să ținem cont de faptul că acest avantaj se explică în mare parte datorită diferenței în speranță de viață care există între județele regiunii.

1.5. Durata medie a vieții (pe județe, medii, sex și etnie)

Pe fondul îmbunătățirii nivelului de trai a crescut și speranța de viață în regiune, ajungând la 70,20 ani pe ambele sexe în 2000/2002. Totuși această valoare este sub speranța de viață națională (71,18 ani).

Evoluția duratei medii de viață în perioada 1990-2002

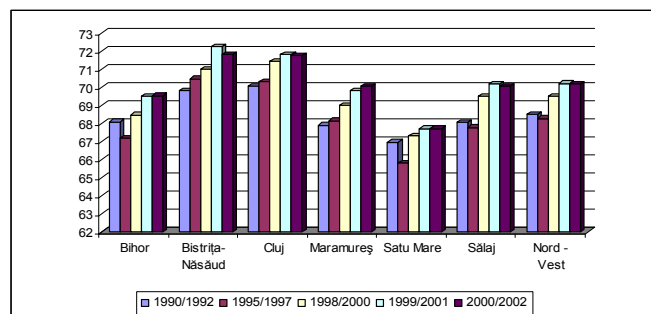
Sursa: Statistici regionale. Direcția Regională de Statistica

În perioada 1990–2002, durata medie a vieții a crescut în fiecare județ. Totuși, observăm diferențe importante între județe. Astfel, în Bistrița-Năsăud și Cluj durata medie a vieții, în anul 2002, era de 71,79 ani și 71,75, ceea ce înseamnă o îmbunătățire de 1,96 și 1,71 an față de anul 1990. În schimb, în județele Satu Mare și Bihor durata medie a vieții, era în anul 2002, 67,72 și 69,53, ceea ce reprezintă o îmbunătățire de numai 0,75, respectiv 1,43 de ani, în comparație cu 1990. Maramureș a înregistrat o îmbunătățire medie de 2,17 în perioada amintită, cea mai bună performanță, iar județul Satu Mare are performanța cea mai scăzută, de 0,75. Așadar, în perioada 1990-2002, județul Maramureș a reușit să atingă nivelul mediu de durată a vieții în regiune, pe când județul Satu Mare continuă să se îndepărteze de această medie.

Durata medie a vieții, pe sexe și județe, între 2001-2003			
	Total	Bărbați	Femei
UE 25		74.8	81.1
România	71.01	67.42	74.8
Nord-Vest	70.10	66.51	73.90
Bihor	69.36	65.82	73,05
Bistrița-Năsăud	71.85	68.35	75,54
Cluj	71.84	68.51	75,28
Maramureș	69.92	66.35	73,74
Satu Mare	67.36	63.12	72,00
Sălaj	70.08	66.44	73,94

Sursa: INS

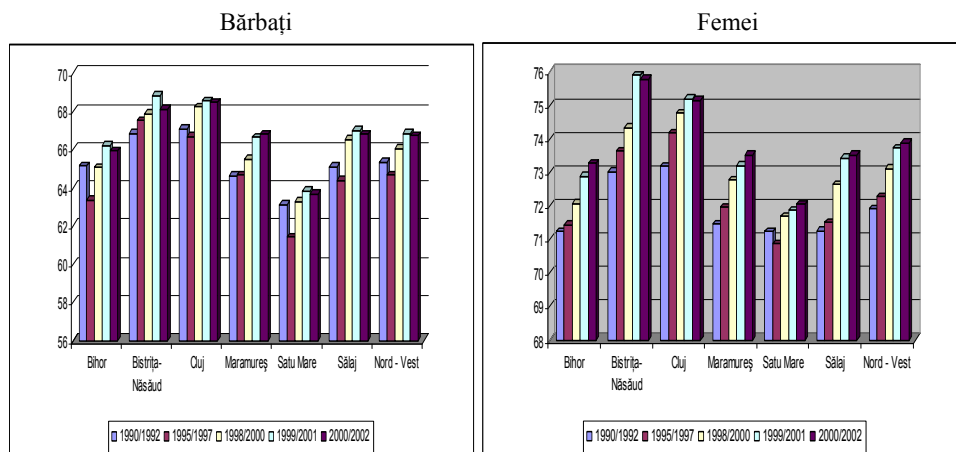
Evoluția duratei medii a vieții în județele regiunii Nord-Vest

Sursa: INSSE Recensământ 1992 și 2002

Tendențele sunt asemănătoare și pentru populația de sex masculin. În cazul bărbaților durata medie de viață este sub media județeană și regională. Acest lucru se datorează discrepanței de durată medie de viață între bărbați și femei. Durata media cea mai scăzută a fost înregistrată în județul Satu Mare (63,68 de ani), iar cea mai ridicată în județul Cluj (68,47 de ani). În termeni de îmbunătățire a duratei medii a vieții la bărbați pe primul loc se află județul Maramureș, cu o creștere de 2,21 ani, iar pe ultimul loc s-a clasat județul Satu Mare, cu 0,56 ani.

Evoluția duratei medii a vieții în județele Regiunii Nord-Vest

Sursa: INSSE Recensământ 1992 și 2002

Dacă, în perioada 1990-2002, populația masculină se află sub media județeană și regională, atunci populația feminină se află peste acestea. Astfel, cea mai mare durată medie a vieții este în județul Bistrița-Năsăud, cu 75,77 ani, urmat de Cluj, cu 75,14 ani. La polul opus se află Satu Mare, cu o durată medie a vieții de 72,04 ani. În acest caz îmbunătățirea cea mai mare a fost înregistrată în județul Bistrița-Năsăud, 2,75 ani, urmat de Sălaj, cu 2,26 și Maramureș, cu 2,06. Cea mai slabă performanță a fost înregistrată în județul Satu Mare, respectiv 0,8 ani.

1.6. Migrația populației

Distingem între două tipuri de migrare, care sunt migrarea externă regiunii și migrarea în cadrul regiunii. Dacă migrația externă este semnificativă, în schimb migrația între județele regiunii, cu excepția Clujului, este redus.

Chiar dacă fluxurile migratorii sunt dificil de cuantificat, este cert faptul că regiunea se confruntă cu un fenomen al „exodului de materie cenușie” – numeroși absolvenți tineri specialiști și personal înalt calificat pleacă spre a se stabili în străinătate în căutarea unor slujbe mai bine plătite și cu perspective mai mari. Cu toate acestea în ultima decadă ca rezultat al unor politici mai restrictive aplicate de statele de destinație se estimează o scădere a ratei negative nete a migrației la nivel național de la 129‰ în 1992 la 011‰ în 2000.

În afară de emigrarea vârfurilor, un alt fenomen care ia amploare în Regiune este cel al plecării cu contracte de munca în străinătate specific în special județelor Satu-Mare, Maramureș sau Bistrița-Năsăud. În unele zone ponderea populației masculine în total populație este foarte scăzută ca urmare a acestui fenomen de migrare a forței de muncă calificate.

Principalele destinații sunt cele din spațiul Uniunii Europene pe fondul eliminării restricțiilor de deplasare în spațiul european: destinațiile sunt în special țări ca Spania Italia și Franța, existând deja chiar o anumită „specializare” geografică a muncitorilor în funcție de localitatea de proveniență și unde se prestează munci fie sezoniere în sectorul agricol sau în domeniul hotelier, fie în sectorul construcțiilor pentru cei cu calificări tradiționale: zidar, tâmplar, faianțar, zugrav. Aici apare și un efect pozitiv al migrației externe deoarece muncitorii plecați (spre deosebire de intelectuali) se întorc acasă atât cu capital de investit cât și cu „know-how”-ul necesar mai ales în turism și servicii.

2. EDUCAȚIA ȘI SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Țintele Strategiei de la Lisabona privind învățământul

Țintele Strategiei de la Lisabona privind învățământul, până în 2010 (stabilite la Barcelona, în martie 2002), sunt următoarele:

- Reducerea numărului de elevi care abandonează școala cu 50% (până în 2010).
- Cel puțin 85% din persoanele cu vârsta de 22 ani și 80% cu vârsta între 25-64 ani din Uniunea Europeană ar trebui să fie absolvenți ai unor cursuri secundare superioare.
- Nivelul mediu UE de participare la procesul de formare continuă ar trebui să fie de cel puțin 12,5% din populația adultă activă (grupa de vârstă 25 – 64 ani).
- Reducerea ratei medii UE a abandonurilor școlare sub 10%

Strategia Europeană de Ocupare a Forței de Muncă

- Investițiile publice trebuie să se concentreze pentru a asigura accesul adecvat celor care au cea mai mare nevoie, în principal persoane cu abilități scăzute, grupuri dezavantajate și persoane angajate în companii mici.
- Creșterea fondurilor pentru studii de matematică, științe, tehnologie și inginerie, sporirea numărului absolvenților de facultate și scăderea balanței categoriilor de sex în aceste domenii.
- Reducerea la jumătate a persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, care au capacitate scăzută în domeniile citit/scrise, matematici și literatură științifică, astfel încât să se îmbunătățească abilitățile de bază ale forței de muncă.

Nivelul de absolvire a studiilor persoanelor angajate din Regiunea Nord-Vest este puțin sub media națională: în 2003, în Nord-Vest 9,6% din forța de muncă ocupată este absolventă de studii superioare, față de 11,3% în regiunea Vest și 26% în București-Ilfov.

Nivel ridicat de educație – Ocuparea forței de muncă în regiunile din România, 2001-2003 (%)			
Regiuni	2001	2002	2003
Nord Est	5,8	6,6	7,1
Sud Est	8,8	9,9	9
Sud Muntenia	7,1	7,3	7,9
Sud Vest Oltenia	6,9	7,7	8,4
Vest	11,7	12,3	11,3
Nord Vest	9,4	10,1	9,6
Centru	9,1	9,2	9,6
București-Ilfov	22,9	25,6	26
România	9,4	10,4	10,4

Sursa: INS, Anuarul Statistic, 2004

2.1. Rata de cuprindere în învățământ

Tabelul de mai jos prezintă rata de cuprindere în învățământ în Regiunea Nord-Vest, în comparație cu media națională.

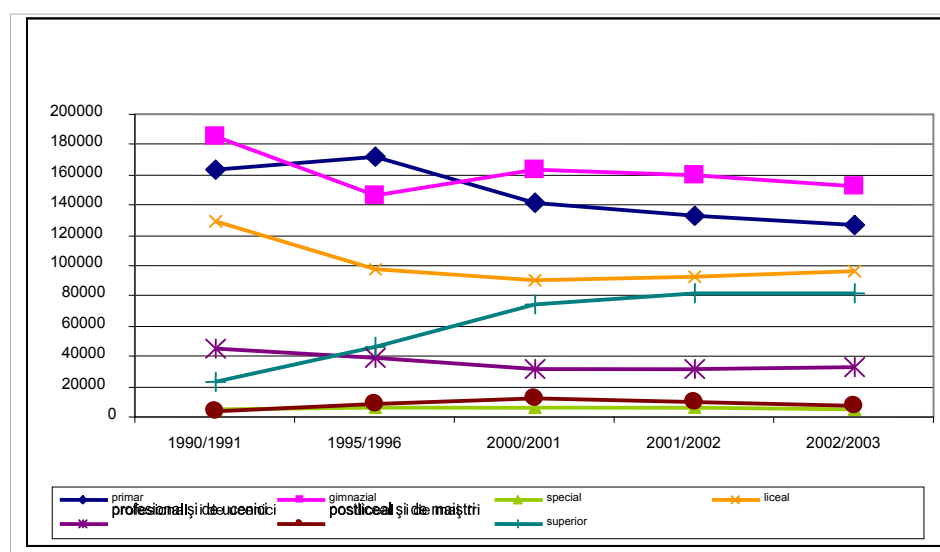
**Situația principalilor indicatori ai învățământului
în anul școlar 2003/2004 comparativ cu 1990/1991 (%)**

Rata netă de cuprindere în învățământ România, Nord-Vest, 2002/2003 (%)												
	Învățământ preșcolar		Primar și gimnazial		Liceal		Profesional și de ucenici		Postliceal		Maiștri	
	RO	R NV	RO	R NV	RO	R NV	RO	R NV	RO	R NV	RO	R NV
Unități	60,8	35,6	65,2	57,4	116,6	123,6	11,2	11,6	52,2	94,1	-	-
Elevi înscriși	84,7	79,9	77,7	77,5	76,2	76,1	76,3	74,4	275,2	288,1	44,9	28,9
Personal didactic	93,4	91,8	95,3	97,6	113,9	111,4	137,4	138,0	155,2	100,7	18,8	33,3

Sursa: Regiunea Nord – Vest în cifre, Direcția regională de statistică Cluj, 2005

Pe niveluri de educație, dinamica populației școlare între anii 1990-2002, în Regiunea Nord-Vest, indică scăderi de efective, în învățământul primar (cu 36,4 mii persoane), gimnazial (cu 33,4 mii persoane) și liceal (cu 32,9 mii persoane), în timp ce efective mai mari se înregistrează numai în învățământul superior (cu 59,1 mii persoane).

Evoluția populației școlare pe nivele de instruire în Regiunea NV

Sursa: INSSE

Graficul pune în evidență și anumite schimbări de structură:

- reducerea marcantă și constantă a numărului de elevi în ciclul primar și gimnazial, ceea ce confirmă previziunile demografice nefavorabile amintite mai sus
- creșterea semnificativă și constantă a numărului de studenți.

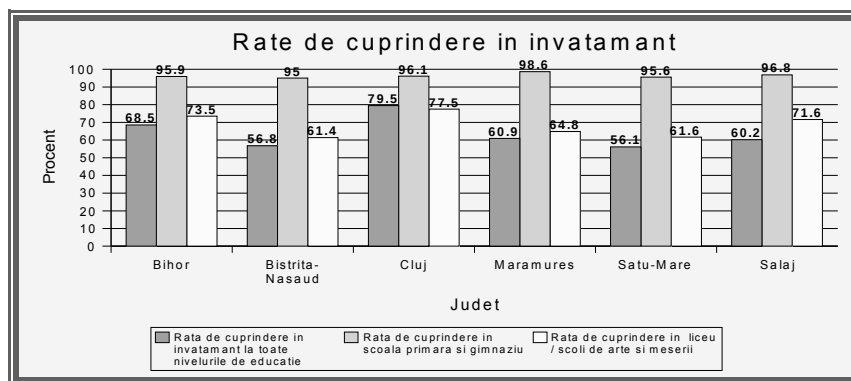
Analiza ratei de cuprindere în sistemul de învățământ la nivelul județelor regiunii, pentru anul școlar 2003-2004, pune în evidență o serie de procese legate de evoluția cuprinderii în sistemul școlar.

Regiunea Nord-Vest înregistrează valori apropiate mediei naționale pentru ratele de cuprindere în învățământ – la toate nivelurile, primar, gimnazial și liceal, situându-se din acest punct de vedere mai bine decât Regiunile Centru și Nord-Est. Sunt semnificative ratele ridicate de cuprindere în învățământ pentru nivelul primar și gimnazial înregistrate în toate județele.

În termeni de disparități intra-regionale, ies în evidență:

- județele Satu-Mare și Bistrița-Năsăud, caracterizate prin rate extrem de reduse de cuprindere în învățământ la toate nivelurile și în învățământul secundar;

- județul Cluj, situat pe locul doi la nivel național în ceea ce privește rata de cuprindere în învățământ la toate nivelurile (79,5%), după București (84,7%), pe locul trei în raport cu rata de cuprindere în liceu/scoala profesională după București și Argeș și patru în ceea ce privește rata de absolvire a învățământului secundar după București, Brașov și Vâlcea.

Sursa: Raportul Național al Dezvoltării Umane, România 2001-2002, PNUD

În cazul formelor de învățământ formal și obligatorii observăm rate de cuprindere similare între județele regiunii, cu rata cea mai scăzută în județul Bistrița-Năsăud (80.5%) și rata cea mai ridicată în județul Cluj Napoca (85.2%). Diferențele între sexe sunt scăzute. Însă observăm diferențe semnificative între județe în funcție de mediile rezidențiale.

Rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu în anul școlar 2003-2004

	Total elevi 7-16 ani	Feminin elevi 7-16 ani	Masculin elevi 7-16 ani	Urban elevi 7-16 ani	Rural elevi 7-16 ani
România	83.4	83.9	83.0	96.3	70.0
Nord-Vest	83.2	83.5	82.8	98.3	67.9
Bihor	83.9	84.1	83.8	102.0	67.9
Bistrița-Năsăud	80.5	80.8	80.2	99.3	69.5
Cluj	85.2	85.6	84.8	96.3	63.2
Maramureș	82.4	82.7	82.2	94.0	69.4
Satu Mare	81.0	81.7	80.3	101.3	66.9
Sălaj	85.2	85.5	84.9	101.5	71.3

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

La nivel preșcolar, rata de cuprindere este relativ mare, atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Observăm, însă, diferențe semnificative între județele regiunii. Astfel, diferența dintre județul cu rata cea mai ridicată de cuprindere (Satu Mare – 80.8%) și județul cu rata cea mai scăzută (Bihor – 72.7%) este de peste 19%.

Rata netă de cuprindere în învățământul preșcolar 2003-2004

	Total copii 3-6 ani	Feminin copii 3-6 ani	Masculin copii 3-6 ani	Urban copii 3-6 ani	Rural copii 3-6 ani
România	70.9	71.7	70.1	75.7	67.1
Nord-Vest	78.0	78.2	77.8	82.7	74.2
Bihor	72.7	73.0	72.5	77.5	69.5
Bistrița-Năsăud	77.9	78.8	76.9	85.1	74.6
Cluj	81.9	81.6	82.1	86.1	75.4
Maramureș	73.7	73.9	73.5	71.7	75.8
Satu Mare	80.8	80.3	81.2	96.5	72.2
Sălaj	86.9	88.0	85.8	93.7	82.9

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Rata netă de cuprindere în formele de învățământ formal și obligatoriu scade odată cu fiecare treaptă de învățământ. Astfel, dacă rata de cuprindere pentru învățământul primar este de peste 92%, în cazul învățământului gimnazial aceasta scade la 85.6%, iar în cazul învățământului secundar superior scade la 66.6%. Această rată se datorează parțial înscrierii elevilor în sistemul de școlarizare TVET.

Rata netă de cuprindere în învățământul primar în anul școlar 2003-2004

	Total elevi 7-10 ani	Feminin elevi 7-10 ani	Masculin elevi 7-10 ani	Urban elevi 7-10 ani	Rural elevi 7-10 ani
România	94.0	93.7	94.4	96.5	92.0
Nord-Vest	92.3	91.9	92.7	95.4	89.7
Bihor	94.0	104.4	86.0	97.5	91.4
Bistrița-Năsăud	90.4	78.0	106.5	95.1	88.1
Cluj	92.6	92.8	92.3	95.4	87.9
Maramureș	90.5	97.0	85.2	92.3	88.6
Satu Mare	92.1	102.5	84.0	97.2	89.1
Sălaj	94.6	125.9	76.4	96.1	93.6

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Este important de remarcat că la nivelul cuprinderii în formele de învățământ formal și obligatoriu nu există diferențe semnificative în funcție de gen, ratele fiind similare pentru ambele sexe. Însă, dacă la nivel regional nu există discrepante, în schimb la nivel județean observăm variații semnificative.

Rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial în anul școlar 2003-2004

	Total elevi 11-14 ani	Feminin elevi 11-14 ani	Masculin elevi 11-14 ani	Urban elevi 11-14 ani	Rural elevi 11-14 ani
România	85.7	86.1	85.4	90.1	80.9
Nord-Vest	85.6	85.8	85.4	91.9	78.9
Bihor	86.1	86.4	85.9	95.7	77.2
Bistrița-Năsăud	84.3	84.8	83.8	90.5	80.4
Cluj	86.5	86.3	86.6	91.9	75.0
Maramureș	85.4	85.6	85.2	86.8	83.7
Satu Mare	84.7	84.8	84.5	94.7	77.5
Sălaj	86.1	86.6	85.7	93.3	79.4

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

De asemenea observăm că rata de cuprindere în formele de învățământ formal și obligatoriu diferă semnificativ în funcție de mediu. Astfel, în cazul învățământului primar

diferența de rată de cuprindere este de aproape 6 procente. Iar, în cazul învățământului gimnazial acesta este de 12%. Acest lucru indică că marea majoritate a tinerilor din mediul rural fie se înscriu în sistemul de învățământ TVET, ori nu continuă nici o formă de învățământ la nivel secundar superior.

**Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior
clasele IX-X (anul I-II), în anul școlar 2003-2004**

	Total elevi 15-16 ani	Feminin elevi 15-16 ani	Masculin elevi 15-16 ani	Urban elevi 15-16 ani	Rural elevi 15-16 ani
România	66.1	68.0	64.2	105.7	16.7
Nord-Vest	66.6	68.2	65.0	112.4	13.9
Bihor	65.5	66.1	64.8	118.6	11.2
Bistrița-Năsăud	60.8	62.6	59.0	118.5	22.4
Cluj	73.5	76.2	70.9	105.0	3.4
Maramureș	66.5	68.1	65.0	108.1	14.1
Satu Mare	60.3	62.3	58.3	116.1	14.1
Sălaj	70.9	71.7	70.1	121.1	20.3

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Discrepanțele în ceea ce privește cuprinderea în forme de învățământ diferă marginal între județele regiunii. Principalele diferențe apar la nivelul învățământului secundar superior. La acest nivel distingem între trei tipuri de județe. Județe cu rată relativ ridicată de cuprindere, Cluj (73,5%) și Sălaj (70,9%), județe cu rată medie de cuprindere, Bihor (65,5) și Maramureș (66,5%) și județe cu rate relativ scăzute de cuprindere, Satu Mare (60,3%) și Bistrița Năsăud (60,8%). Este important de notat că diferențele medii de cuprindere între județele cu rate relative ridicate și rate relative scăzute sunt de peste 10% din populația totală de vârstă 15-16 ani.

Analiza populației de vârstă preșcolară și școlară din regiune pune în evidență existența în prezent a două categorii de județe:

- județe cu o populație de vârstă școlară redusă – Bistrița-Năsăud, Satu-Mare și Sălaj
- județe cu o populație de vârstă școlară ridicată – Bihor, Maramureș și Cluj.

Tendința pe termen lung este de scădere a populației școlare pe intervalele 7-14 ani și 14-24, cu 24,3%, respectiv cu 22,3%. Este încurajator faptul că populația din intervalul 3-6 ani va crește pe termen lung cu 59,5%. De asemenea, este în creștere contantă și accentuată numărul de studenți din Regiune.

Populația universitară la nivelul regiunii este concentrată cu preponderență la nivelul orașului Cluj Napoca. Astfel, în anul universitar 2004-2005, numărul studenților a fost de 60.248 de studenți. În județul Cluj există șase universități publice cu un total de 48 de facultăți și patru instituții de învățământ private cu opt facultăți.

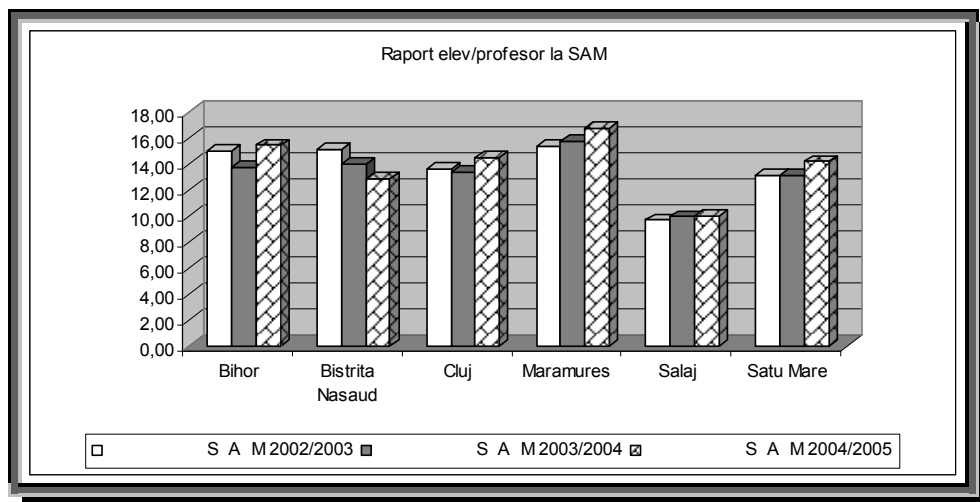
Numărul de elevi pe cadru didactic

Raport număr de elevi / cadru didactic, 2003/2004							
	Anii	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceal	Profesional	Postliceal	Maiștri
România	1990-1991	20,3	17,1	19,2	87,0	21,4	80,8
	2003-2004	18,4	14,1	12,9	48,3	38,0	192,5
Nord Vest	1990-1991	19,8	15,6	18,6	79,9	17,3	134,3
	2003-2004	17,2	12,6	12,7	37,2	49,5	116,7

Sursa: Regiunea Nord – Vest în cifre, Direcția regională de statistică Cluj, 2005

Din analiza realizată pe regiune și județe rezultă că numărul de elevi pe un cadru didactic, este la limita inferioară în clasamentul județelor pe țară. Din analiza pe județe, rezultă că avem două categorii de județe: Bihor, Cluj și Satu Mare, în care raportul este puțin peste 12

și Maramureș, Sălaj și Bistrița Năsăud, în care raportul este cu puțin peste 13. Raportul este mai mare în cazul claselor liceale și școlile de arte și meserii (15-16), cu valori foarte scăzute în județul Sălaj.

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

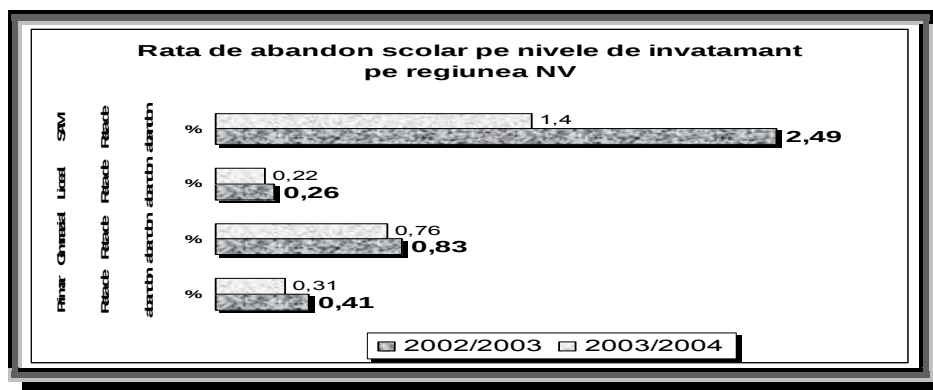
2.2. Rata de abandon școlar

Rata de abandon școlar în învățământul primar și gimnazial			
	2000/2001	2001/2002	2002/2003
România	0.6	1.2	1.2
Nord-Vest	0.6	0.9	1.3
Bihor	0.5	NA	1.1
Bistrița-Năsăud	0.2	1.4	1.5
Cluj	0.8	1.4	1.3
Maramureș	1.0	2.0	1.4
Satu Mare	0.6	0.2	1.3
Sălaj	0.3	0.5	0.9

Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional			
	2000/2001	2001/2002	2002/2003
România	4.3	4.2	4.1
Nord-Vest	4.5	4.8	4.3
Bihor	3.1	3.9	3.5
Bistrița-Năsăud	6.0	4.5	4.0
Cluj	4.7	5.5	5.1
Maramureș	5.2	5.6	4.7
Satu Mare	4.8	4.7	4.8
Sălaj	3.6	3.4	3.1

Sursa: ISJ

Potrivit datelor primite de la inspectoratele școlare, la nivel anului 2002/2003, abandonul școlar la toate nivelurile de învățământ este de 0,69% și înregistrează o scădere în anul școlar 2004/2005 cu 0,15%, cu cele mai mari rate de abandon în județul Bistrița Năsăud. În învățământul profesional rata abandonului este de 2,49% în anul 2002/2003 și 1,4% în anul școlar 2004/2005, cu valorile cele mai ridicate, de asemenea în județul Bistrița Năsăud.

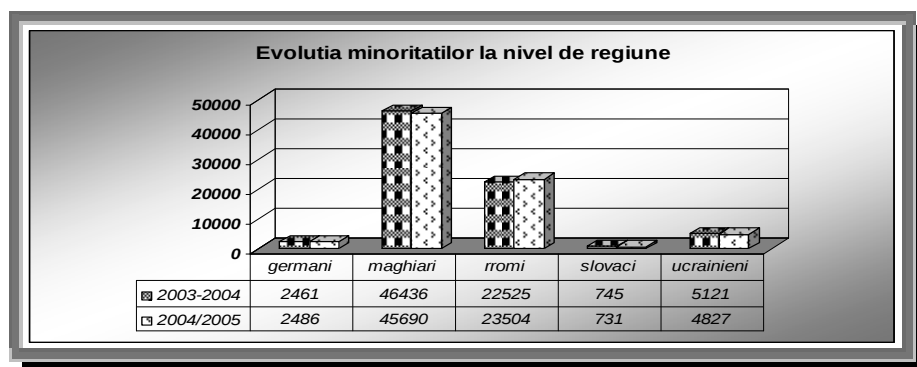

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

2.3. Învățământul în limba minorităților

Minoritățile naționale au acces la învățământ în limba maternă (cu excepția etniei rromilor), infrastructura școlară cuprinzând școli maghiare, germane, slovace, precum și școli cu clase maghiare, germane, slovace, ucrainene, la toate nivelurile de învățământ. Unitățile de învățământ TVET au în structura lor clase în limbile minorităților naționale.

În general, repartitia învățământului în limba maternă reflectă compoziția etnică a fiecărui județ – astfel, cel mai ridicat număr de maghiari sunt în județele Satu Mare și Bihor, germani la Cluj și Satu Mare, rromi și slovaci la Bihor și ucraineni la Maramureș.

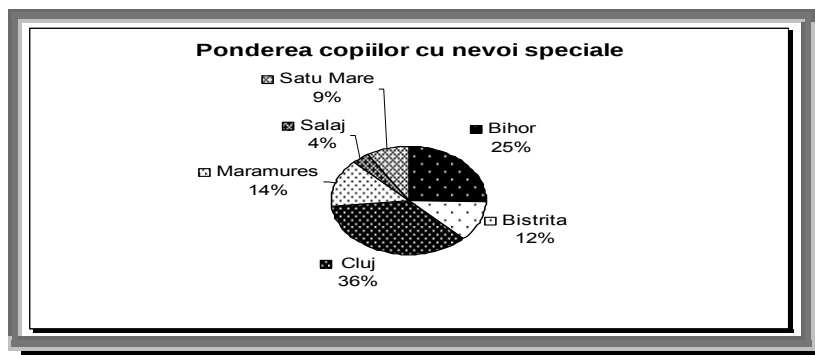
Sursa: INSSE

O situație specială se înregistrează în cazul populației rromani, la nivelul regiunii neexistând școli ale acestei minorități. Chiar dacă s-au implementat o serie de programe de incluziune pentru sprijin educațional și integrare pentru comunități de rromi, cu scopul de a-i atrage pe copii rromi să urmeze o formă de învățământ, rata de cuprindere este încă redusă. Este necesară în acest caz implicarea unor mediatori comunitari pentru a conștientiza populația rromani de necesitatea de a-și școlariza copiii, dar și asigurarea manualelor și a cadrelor didactice specializate.

2.4. Învățământul pentru elevii cu cerințe speciale

Sistemul de învățământ oferă posibilități de școlarizare pentru copiii cu handicap, atât în grădinițe și școli speciale, cât și în unitățile de învățământ în clase integrate.

Deși educația acestor copii se realizează în continuare cu precădere în unități de învățământ special, se manifestă tendințe de integrare în învățământul obișnuit. Asigurarea accesului efectiv la educație este foarte important, aceasta conferindu-le valorizarea socială de care au nevoie și fiind baza pentru integrarea socială viitoare. La nivel de regiune, județele Cluj (36%) și Bihor (25%) au cea mai mare rată de cuprindere a acestor copii într-o formă de învățământ.

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

Infrastructura de învățământ pentru copii cu nevoi speciale

Judet	Scoli speciale	Scoli profesionale	Clase integrate
Bihor	Sc. speciala Nr.1 Oradea Sc. speciala Nr. 2 Oradea Sc. speciala Nr.3 Oradea Sc. speciala Tileagd Sc. speciala Popesti	Sc. Profesionala „George Baritiu” Oradea (Sc. de baieti) Sc. Profesionala Nr. 2 Oradea (Sc. De fete)	Liceul Teoretic Bratca Liceul Teoretic “Nicolae Jiga” Tinca Sc. cu clasele I-VIII Salonta Sc. cu clasele I-VIII Remeti Grupul Scolar Agricol Salonta Grupul Scolar Agricol Cadea
Bistrita-Nasaud	Sc. Speciala nr.1 Bistrita Sc. Speciala nr.2 Bistrita Sc. Lacrima Unirea Sc. Speciala Beclean	Sc. Profesionala Sf. Maria Bistrita	
Cluj	Sc. Speciala nr. 1 Cluj-Napoca Sc. Speciala Centru de resurse Cluj-Napoca Sc. Speciala pentru Surzi nr. 1 Cluj-Napoca Sc. Speciala pentru Surzi nr. 2 Cluj-Napoca Liceul pt. Deficienti de Vedere Cluj-Napoca Sc. Speciala Transilvania Baci Sc. Speciala Dej Sc. Speciala Huedin Sc. Speciala Rascruce Gradinita Speciala Cluj-Napoca	Sc. Profesionala Speciala Cluj-Napoca	Gr. Scolar Tehnofrig Cluj-Napoca Gr. Sc. De Industrie Usoara Cluj-Napoca Sc. « Horea, Closca si Crisan » Turda Sc. nr. 5 Turda
Maramures	Sc. Speciala nr. 1 Baia Mare (cu 3 grupe de gradinita)- copii cu	Sc. Profesionala Speciala Baia Mare pregateste copii cu	

	handicap mintal Sc. Speciala nr.2 Baia Mare - copii cu handicap mintal Sc. Speciala Targu Lapus - copii cu handicap mintal Sc. Speciala Viseu - copii cu handicap mintal Sc. Speciala Sighetu Marmatiei - copii cu handicap mintal Sc. Speciala Gardani - copii cu handicap mintal	handicap mintal pentru urmatoarele meserii: ajutor ospatar, cofetar, crescator-ingrijitor animale mici, sudor, tamplar mobila, montator placute marmura.	
Salaj	Sc. speciala Simleu Silvaniei - copii cu handicap mintal; Sc. speciala "Speranta" Zalau - copii cu handicap mintal	Sc. profesionala "Mesesul" Zalau - copii cu handicap mintal.	
Satu-Mare	Sc. speciala Satu-Mare – copii cu handicap mintal Sc. speciala Satu-Mare – copii cu handicap auditiv Sc. speciala Apa – centru de plasament pentru copii cu handicap mintal Sc. speciala Cauas – centru de plasament pentru copii cu handicap mintal	Sc. profesionala Carei pregateste tinerii cu handicap pentru urmatoarele meserii: lacatus, tamplar, zugrav, instalator, horticultor.	

Sursa datelor: Inspectoratele Scolare Judetene

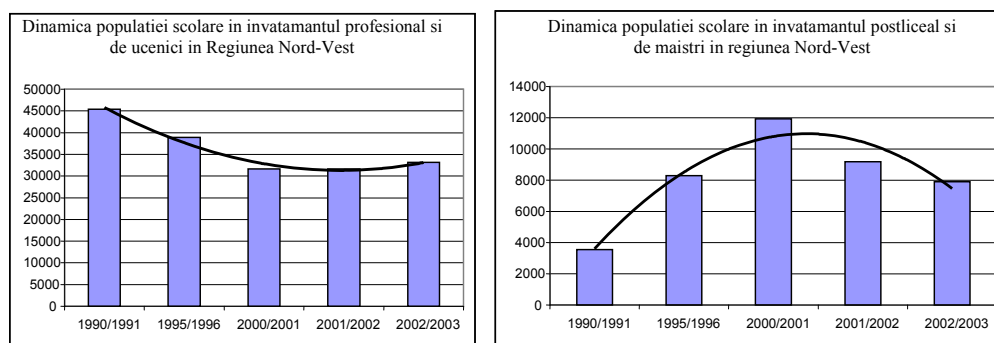
2.5. Sistemul TVET (Învățământul profesional și tehnic)

Analizând graficul de mai jos, se constata următoarele:

- În perioada 1990-2002, populația școlară din învățământul profesional și de ucenici din regiunea NV a scăzut cu 12,2 mii persoane.
- Populația din învățământul postliceal și de maștri a crescut cu 4,3 mii persoane, pe o tendință de creștere spectaculoasă în intervalul 1990-2000, și o scădere semnificativă, dar pe un interval mult mai scurt, în perioada de după 2000.

Scăderea populației școlare în învățământul profesional și tehnic se datorează în primul rând declinului demografic, deoarece raportul între numărul de elevi din învățământul liceal teoretic și învățământul profesional și tehnic s-a menținut aproximativ constant.

Dinamica populației școlare în TVET, Regiunea Nord-Vest, 1990/1991 – 2002/2003

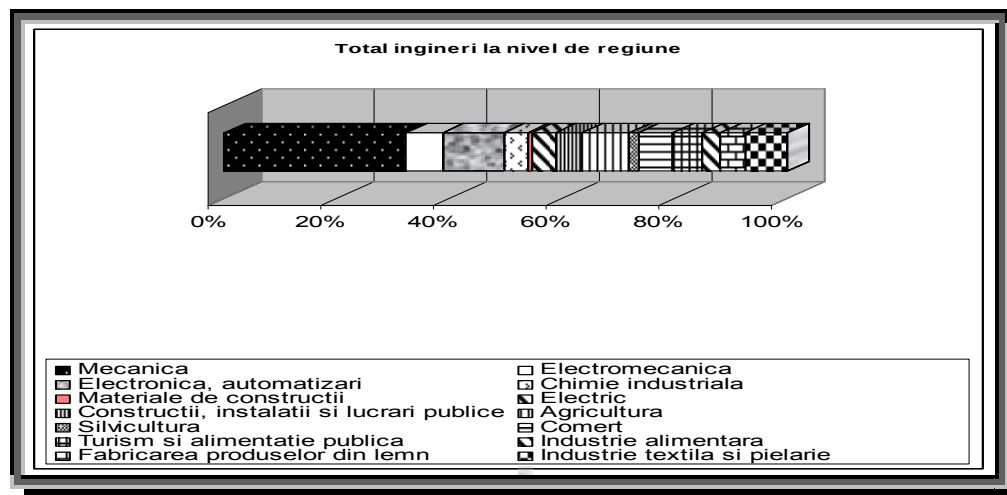

Sursa: INSSE, Recensământul 2002

Resurse umane în TVET

Analiza s-a realizat asupra profesorilor de discipline tehnice și a maiștrilor instructori și a vizat următoarele aspecte:

- concordanța dintre specializările cadrelor didactice și tendințele pe termen lung a calificărilor relevante în regiune; cadre didactice cu a doua specializare
- analiza specializărilor pe grupe de vârstă, specializări excedente și deficitare.
- Constatări:
- un excedent de cadre didactice titulare de mecanică, cu deosebire maiștri instructori
- lipsa cadrelor didactice pentru specializări cerute pe piața muncii: construcții, comerț, industrie alimentară, prelucrarea lemnului, turism și alimentație publică
- majoritatea cadrelor didactice tehnice se afla în grupa de vârstă 40-55 ani.

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

Formarea continuă a cadrelor didactice din TVET

Formarea continuă a resurselor umane din TVET și finanțarea acestora se axează pe două componente:

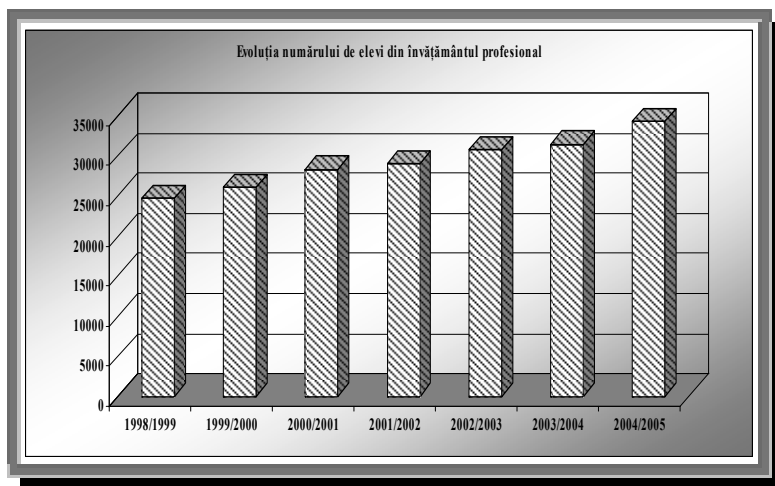
1. Formarea continuă prin grade didactice:
 - Analiza s-a realizat pe ingineri și maiștri, principalii actori ai sistemului TVET. Participarea cadrelor didactice din TVET, ingineri și maiștri la perfecționarea prin grade didactice este semnificativă, raportată la numărul total pe regiune. Rezultă preocuparea personalului pentru obținerea gradelor didactice. În 2004-2005, 26,02% sunt cu definitivat, 33,85 % cu gradul II și 40,13 % cu gradul I.
2. Participarea cadrelor didactice la perfecționarea periodică (odată la 5 ani)
 - Se realizează în conformitate cu O.M.Ed.C. nr. 4796/2001, O.M.Ed.C. nr. 3553/2002, O.M.Ed.C. nr. 5398/2004 și O.M.Ed.C. nr. 5655/2004, prin participarea la programe acreditate Magister 1 și 2, formare directori și alte modalități de formare.

Sumele destinate formării continue se alocă prin bugetul fiecărui an și ele diferă de la un județ la altul. Constituie capitol bugetar separat și este necesar ca acestea să fie cunoscute de către inspectorii responsabili cu dezvoltarea profesională, pentru a fi utilizate în scopul formării. Din păcate nu în toate județele sunt cunoscute sumele alocate pe acest capitol de cheltuieli.

Rata de participare a elevilor în învățământul profesional și tehnic

O analiză a evoluției elevilor în sistemul TVET pune în evidență o tendință de creștere a numărului acestora, în special în județele Cluj, Bistrița-Năsăud și Maramureș; județul Bihor este singurul în care numărul de elevi a rămas relativ constant.

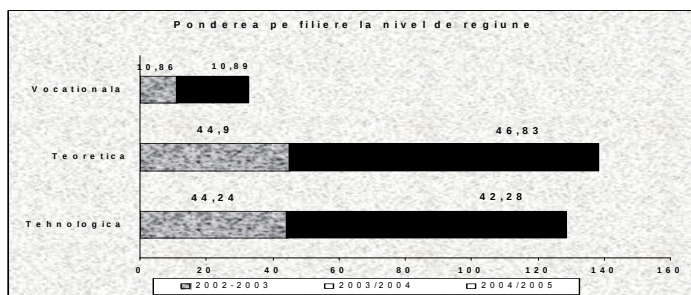
În perioada 1998-2005, populația școlară cuprinsă în învățământul profesional din regiunea NV a avut o evoluție ascendentă, raportată la numărul total de elevi cuprinși în învățământul liceal și profesional. Aceasta s-a datorat în primul rând unei politici echilibrate a inspectoratelor școlare privind alocarea numărului de clase pentru liceu și școală de arte și meserii.

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

La nivelul fiecărui județ se constată creșteri ale numărului de elevi care aleg această formă de învățământ, cu precădere în Cluj, Bistrița Năsăud și Satu Mare cu mici scăderi în anul școlar 2003-2004 în județele Cluj și Sălaj și Bistrița Năsăud în anul școlar 2001-2002.

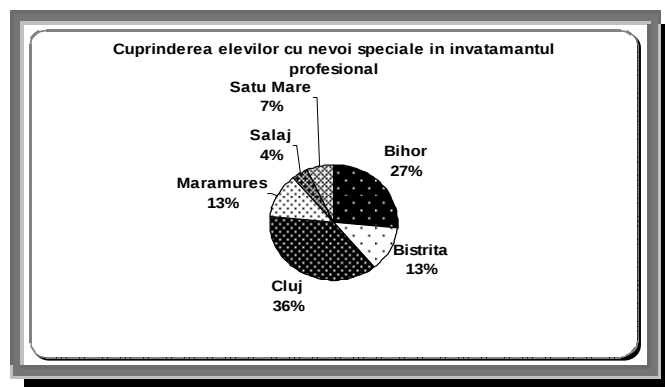
Ponderea pe cele trei filiere: vocațională, tehnologică și teoretică arată o scădere a filierei tehnologice, în favoarea filierei teoretice. De altfel sondajele de opțiuni în rândul elevilor, indică preferința elevilor pentru filiera teoretică.

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

Rata de cuprindere a elevilor cu nevoi speciale în TVET

Un factor important îl reprezintă existența în fiecare județ a unor școli profesionale care pregătesc tinerii cu nevoi speciale în diferite meserii, crescând astfel șansele acestora de a se integra pe piața forței de muncă după absolvire.

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

Rata de cuprindere a elevilor aparținând minorităților naționale în TVET

Datorită implementării în sistemul educațional a unor programe de susținere a limbilor și culturilor minoritare și a unor calificări variate, minoritățile culturale se orientează și spre sistemul TVET. Dificultățile cele mai mari apar datorita lipsei cadrelor didactice de specialități tehnice care să poată preda în limbile minorităților naționale.

Rata de succes la examene și teste naționale

Analizând, la nivelul Regiunii Nord-Vest rezultatele elevilor la examenele de sfârșit de ciclu, comparativ cele din 2003 cu cele din 2004 constatăm următoarele:

- la testele naționale, procentul de promovabilitate pe Regiunea Nord Vest este în ușoară creștere, fiind de 78,98 % în 2004, față de 77,855 % în 2003, iar numărul de absolvenți înscriși în examen a scăzut de la 40.425 la 33.421
- au susținut examene de absolvire a învățământului profesional un număr de 8650 elevi în 2004 față de 8097 în 2003, iar procentul de promovabilitate s-a menținut între 99 % și 100%.
- și la examenul de certificare a competențelor profesionale sesizăm o creștere a numărului de absolvenți înscriși în examen, de la 7412 în 2003 la 8689 în 2004, procentul de promovabilitate fiind de peste 98% pentru ambele promoții.
- la examenul de bacalaureat - filiera tehnologică, numărul de elevi înscriși a crescut de la 8593 în 2003 la 9215 în 2004, iar procentul de promovabilitate a crescut de asemenea de la 88,98 % în 2003 la 93,97 % în 2004.

Rezultatele analizate ne permit să sesizăm o creștere calitativă a nivelului de pregătire a elevilor absolvenți.

Domenii de calificare în TVET

Învățământ profesional în Nord-Vest (2002/2003)												
Domeniu de calificare	Bihor		Bistrită-Nasaud		Cluj		Maramures		Salaj		Satu-Mare	
	2002-2003		2002-2003		2002-2003		2002-2003		2002-2003		2002-2003	
	Elevi	%	Elevi	%	Elevi	%	Elevi	%	Elevi	%	Elevi	%
Mecanica	728	20.74	1257	33.25	1791	28.25	2384	33.98	1002	37.26	1419	31.98
Electromecanica	226	6.43	285	7.53	203	3.2	306	4.36	19	0.7	134	3.02
Electronica automatizari	308	8.77	135	3.56	251	3.96	0	0	0	0	94	2.12
Chimie industrială	30	0.85	75	1.93	332	5.24	83	1.18	27	1	83	1.87
Electric	210	5.98	380	10.04	786	12.4	563	8.03	75	2.78	167	3.76
Construcții și lucrări publice	176	5.01	310	8.19	735	11.59	596	8.5	397	14.74	251	5.66
Agricultura	84	2.39	215	5.68	87	1.37	41	0.58	37	1.37	16	0.36

Silvicultura	114	3.24	125	3.30	20	0.32	68	0.97	0	0		
Comert	546	15.55	180	4.75	88	1.39	188	2.68	49	1.81	361	8,14
Turism si alimentatie	522	14.87	210	5.55	639	10.08	553	7.88	202	7.5	182	4,1
Industria alimentara	106	3.01	75	1.98	431	6.8	117	1.67	0	0	189	4,26
Fabricarea produselor din lemn	150	4.27	150	3.96	169	2.66	327	4.66	259	9.61	671	15,12
Industria textila si pielarie	290	8.26	310	8.19	752	11.86	1741	24.82	545	20.23	870	19,61
Tehnici poligrafice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Estetica si igiena corpului omenesc	30	0.85	75	1.98	56	0.88	0	0	81	3	0	0
Materiale de constructii	0	0	0	0	0	0	48	0.68	0	0	0	0
TOTAL	3510	100	3782	100	6340	100	7015	100	2693	100	4437	100

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

2.6. Descentralizarea funcțională a învățământului preuniversitar

Descentralizarea învățământului preuniversitar a fost realizată în două etape:

- Descentralizarea financiară, în 2002, când s-a trecut la finanțarea unităților de învățământ de la Consiliile Locale;
- Descentralizarea financiară și a încadrării cu personal, prin Hotărârea de Guvern nr. 1942/10.10.2004, care se va aplica în 8 județe pilot. Din regiunea Nord-Vest au fost nominalizate două județe pilot: Cluj și Satu Mare.

Au fost luate primele măsuri privind descentralizarea, care au vizat până la această dată următoarele :

- Reorganizarea rețelei școlare: în județul Cluj s-a trecut de la 450 la 253 unități cu personalitate juridică, iar în județul Satu-Mare s-a trecut de la 269 la 147 unități cu personalitate juridică. Unitățile de învățământ TVET nu au fost afectate de măsurile privind reorganizarea rețelei școlare.
- S-au format consiliile de administrație conform noilor precizări, consiliile școlare, consiliile de finanțare la nivel județean și local.
- Ocuparea posturilor vacante titularizabile în județele pilot se va face prin concurs la unitățile școlare; un factor important în creșterea calității actului educațional reprezintă susținerea unei probe practice (care consta într-o ora de predare la clasă)

În învățământul profesional și tehnic, descentralizarea se realizează la următoarele niveluri:

- Elaborarea curriculum-ului în dezvoltare locală (CDL) în parteneriat cu agenții economici, cu implicații importante asupra cunoașterii de către unitățile de învățământ a așteptărilor angajatorilor de la absolvenții TVET
- Aprobarea proiectelor planurilor de școlarizare prin consultare cu agenții economici și avizarea de către Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social din fiecare județ, ținând cont de recomandările din PRAI și PLAI.

2.7. Condiții de învățare. Infrastructura de educație

Starea generală a clădirilor, starea instalațiilor de alimentare cu apă, electrice, sanitare și de încălzire

Aproximativ 54,5% din totalul unităților școlare din mediul urban sunt într-o stare foarte bună. Unitățile de învățământ TVET din mediul urban au fost modernizate și se află în stare bună și foarte bună din punct de vedere al infrastructurii, instalațiilor electrice, sanitare etc. În mediul rural, aproximativ 35% din totalul unităților necesită reparații și modernizări. La majoritatea unităților din mediul rural sunt necesare lucrări de reparații ale instalațiilor de apă și electrice. La acestea se vor adăuga și unitățile de învățământ reabilitate prin programul de reabilitare a învățământului rural.

Prin programele Phare 2001 și Phare 2002 au fost finalizate lucrările de reabilitare a infrastructurii la 12 unități de învățământ din regiune, iar în programele Phare 2003 și Phare 2004-2006 vor fi reabilitate încă 9 unități de învățământ din mediul urban și 11 din mediul rural. La acestea se vor adăuga și unitățile de învățământ reabilitate prin programul de reabilitare a învățământului rural.

Starea bazei materiale pentru formarea profesională

Anul	Nr. unit TVET		Nr. cabinete și laboratoare de specialitate		Nr. cabinete dotate corespunzător		Nr. ateliere Total		Nr. ateliere dotate corespunzător	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
2004-2005	92	67	575	51	254	15	422	48	150	6

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

Constatări

- 40,52% din laboratoarele și cabinetele de specialitate din mediul urban sunt dotate corespunzător; dintre acestea cele dotate prin programul Phare VET 9405 sunt dotate la standarde europene. Prin programele Phare 2001 și Phare 2002 se va realiza dotarea laboratoarelor și cabinetelor de specialitate din 13 școli cuprinse în program, iar în programele Phare 2003 și 2004-2006 vor fi dotate cu echipamente încă 20 unități de învățământ.
- Doar 2,12 % din laboratoarele și cabinetele de specialitate din mediul rural sunt dotate corespunzător, procent îngrijorător pentru calitatea procesului educațional.
- Toate grupurile școlare din mediul urban sunt dotate cu copiatoare de performanță medie, televizoare și retroproiectoare. Unitățile școlare din programul Phare VET RO 9405 dispun și de videoproiectoare. Aceste echipamente sunt utilizate în procesul educațional sau în procesul de formare a cadrelor didactice.

Dotarea informatică a unităților școlare TVET

Anul	Nr. unit TVET		Nr. unitati de inv.dotate cu retea de calculatoare		Nr. elevi pe calculator		Nr. unitati de invatamant conectate la internet	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
2004-2005	92	67	89	29	21,14	7.34	91	30

Sursa: Inspectoratele Școlare Județene

Constatări

- 96.7% din grupurile școlare din mediul urban dispun de rețea de calculatoare și sunt conectate la internet în proporție de 98.9% (față de 91.3% în anul școlar 2002-2003)
- Unitățile școlare din mediul urban au realizat pagini WEB în proporție de 75%, iar unele se află în curs de realizare. De asemenea toate grupurile școlare utilizează calculatoare în activitatea de secretariat și contabilitate. Predarea asistată pe calculator este utilizată la nivelul unităților școlare. Începând cu anul școlar 2003-2004 s-a introdus programul AEL, care permite efectuarea lecțiilor la orice disciplină pe calculator.
- În mediul rural, 43.28% din grupurile școlare dispun de rețele de calculatoare (cu 13,8% mai mult față de anul școlar 2002-2003) și sunt conectate la internet 44.7% dintre unitățile de învățământ (cu 14,9% mai mult decât în anul școlar 2002-2003).

2.8. Învățământul privat

Învățământul privat cunoaște o dezvoltare semnificativă la nivelul învățământului preșcolar, a celui post liceal și a învățământului superior. Învățământul post-liceal privat oferă adesea calificări similare celor din TVET, fără ca între cele două să existe o coordonare eficientă. În plus, implicarea sa, ca și partener în stabilirea politicilor de educație este insuficientă, fiind necesare acțiuni de apropiere din partea ambelor părți.

În învățământul particular sesizăm în 2004 față de 2003, la nivel de regiune Nord Vest, următoarele tendințe:

- scăderea efectivelor de preșcolari în județele Sălaj (de la 132 la zero) și Cluj, iar în județele Bihor, Maramureș și Bistrița-Năsăud - o ușoară creștere
- creștere în învățământul primar în județele Bihor și Cluj
- la nivel gimnazial nu avem absolvenți în regiune
- triplarea numărului de absolvenți la liceu particular în Maramureș și menținerea numărului în județele Cluj și Bihor
- creștere mică a numărului de absolvenți la nivelul profesional în județele Cluj și Maramureș
- scăderea numărului de absolvenți de Școală postliceală în toate județele regiunii ca urmare a faptului că este singura formă de învățământ de stat cu taxă, iar absolvenții de liceu au oferte de studii universitare cu taxă
- în județul Bistrița-Năsăud sunt doar 51 de absolvenți de învățământ particular iar în județul Sălaj nu mai există absolvenți de învățământ particular la nici unul dintre nivelurile din preuniversitar.

2.9. Invatamantul superior

Reforma invatamantului superior din Regiunea Nord-Vest urmeaza orientarile trasate de forurile europene cu ocazia Procesului de la Bologna. Cateva elemente de reforma n-ar strica sa fie amintite, pentru ca ele urmaresc tocmai adaptarea invatamantului superior la schimbarile de pe piata muncii.

Regiunea Nord-Vest se situeaza printre primele regiuni din Romania in ceea ce priveste numarul total al studentilor pe nivele de pregatire (desi datele statistice nu sunt inca disponibile). Din punct de vedere al vechimii si al recunoasterii internationale, universitatile din Cluj-Napoca (Universitatea Babes-Bolyai, Universitatea de Medicina si Farmacie, Academia de Muzica, Universitatea tehnica, Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara etc.) se situeaza pe primele locuri la nivel national.

În momentul de fata, renumele universitatilor din regiune a crescut prin unitatile private acreditate din Oradea si Baia Mare. O situatie actuala a capacitatilor pentru invatamantul superior in Regiunea Nord-Vest este prezentata in cele ce urmeaza. Ea exprima o mare disponibilitate a regiunii pentru pregatirea unor specialisti cu un nivel ridicat de calificare (4 si 5), pentru formarea continua a specialistilor din generatiile mai vechi, dar si pentru activitati de cercetare – dezvoltare in folosul activitatilor economice din regiune si al crearii de noi locuri de munca. Desi într-un stadiu incipient, activitatile de cercetare-dezvoltare de ultima ora urmaresc inițierea și dezvoltarea de parteneriate între centrele din universitati si cele, cu precădere, din domeniul științelor experimentale și întreprinderi.

Universitățile din Regiunea Nord-Vest
Număr total studenți / forme de studii - ian. 2006

Nr. crt.	Universitatea	licență		masterat		doctorat zi		doctorat ff		Studii de rezidențiat (buget)
		buget	taxă	buget	taxă	buget	taxă	buget	taxă	
1.	Universitatea de Nord din Baia Mare	2393	2529	25	280	0	0	17	31	0
2.	Universitatea Tehnică Cluj Napoca	7785	2238	307	874	278	0	684	62	0
3.	USAMV Cluj Napoca	2515	1956	180	191	176	0	301	88	0
4.	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj Napoca	16731	25251	1271	2431	833	0	1729	214	0
5.	UMF „Iuliu Hațieganu” Cluj Napoca	3546	1160	60	230	195	7	630	99	898
6.	Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj Napoca	838	680	116	1	22	0	77	17	0
7.	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	523	294	114	8	20	0	66	0	0
8.	Universitatea din Oradea	7339	13301	157	4211	60	0	361	206	136

Învățământul superior reprezintă unul dintre principalele avantaje comparative ale regiunii Nord Vest, atât din punctul de vedere al calității ofertei educaționale, cât și din perspectiva numărului ridicat de instituții universitare și de absolvenți, într-o plajă extrem de largă de calificări.

Principalul pol universitar regional îl constituie municipiul Cluj-Napoca, Oradea și Baia Mare reprezentând de asemenea centre universitare importante. Universitățile de stat sunt localizate în județele Cluj, Bihor și Baia Mare, în toate celelalte județe existând colegii și extensii universitare. Universitățile particulare sunt prezente în cvasitotalitatea județelor regiunii (excepție făcând doar Bistrița).

În jurul acestor universități gravitează importante centre de cercetare. Încă într-un stadiu incipient, putem totuși constata inițierea și dezvoltarea de parteneriate între aceste centre de cercetare – cu precădere cele din domeniul științelor experimentale – și întreprinderi.

Universitățile din regiunea Nord Vest au dezvoltat un sistem propriu de asigurare a calității procesului de predare și a învățământului prin dezvoltarea și promovarea unor planuri de învățământ inovative, prin întărirea calității procesului de predare și construirea un program de învățământ comprehensiv, care să corespundă aspirațiilor studenților. În ceea ce privește calitatea cercetării se încearcă asigurarea și menținerea unei legături permanente între învățământ și cercetare, sprijinirea dezvoltării de centre de cercetare și excelență, stimularea activităților de mentorat și continuarea implementării proceselor de întărire a calității în cercetare.

Universitățile din regiune sunt integrate în rețele europene ceea ce le conferă capacitatea instituțională de racordare rapidă la exigențele unor schimburi internaționale consistente, atât prin varietatea direcțiilor de acțiune, cât și prin volumul acestora. De asemenea, s-au dezvoltat parteneriate cu universități de prestigiu din alte țări. S-au elaborat strategii de identificare și dezvoltare a diferitelor forme de parteneriat, de creare de rețele de cooperare care să contribuie la o mai bună implicare a învățământului românesc în circuitul de valori internaționale, la creșterea nivelului calitativ al acestuia, în scopul îndeplinirii celui mai important aspect al misiunii asumate de universități, acela de a dezvolta activități de învățământ și cercetare la un înalt nivel.

Universitățile, cu precădere cele clujene, atrag numeroși studenți din alte regiuni și din alte țări, acționând nu doar ca important actor educațional, ci și ca motor economic al regiunii.

Dezvoltarea infrastructurii universităților, diversificarea curriculei, creșterea numărului de burse în străinătate oferite studenților, precum și dezvoltarea a numeroase noi linii de masterat - odată cu intrarea în aplicare a Acordului de la Bologna – au condus la creșterea semnificativă și constantă a numărului de studenți.

Concomitent, asistăm la o creștere a numărului cadrelor didactice universitare. Universitățile trebuie să acorde o importanță sporită resursei umane, prin politici de atragere și menținere a personalului de înaltă performanță, prin asigurarea unui climat de lucru atractiv, motivant și recompensator.

Activitățile didactice și de cercetare dispun de o bază materială corespunzătoare, în continuă extindere și modernizare, centrele de cercetare reprezentând forma de bază pentru desfășurarea activității de cercetare științifică pentru temele de amploare. Aceste centre pot oferi soluții unor probleme de interes regional, utilizând instrumentele științei și tehnologiei.

Universitățile din Regiunea Nord-Vest au dezvoltat departamente pentru învățământul la distanță, obiectivul principal al acestora fiind:

- calificarea superioară universitară a absolvenților de liceu cu diplomă de bacalaureat;
- specializarea la nivel postuniversitar, inclusiv prin studii aprofundate, masterat a absolvenților de învățământ superior;
- formarea continuă, reconversia sau perfecționarea profesională solicitată de diferite instituții, firme etc. prin învățământ la distanță.

Consistentei rețele universitare din regiune, i se adaugă numeroasele centre culturale (Centrul Cultural Britanic, Centrul Cultural Francez, Centrul Cultural German, Centrul Cultural Italian, Centrul Cultural Lingua, Centrul Cultural Alpha etc.) autorizate în pregătirea, perfecționarea, examinarea și acordarea de diplome recunoscute pe plan internațional, pentru majoritatea limbilor oficiale ale Uniunii Europene.

Universitățile din regiune încep să se confrunte cu o reală concurență din partea universităților străine, accentuată odată cu aplicarea Acordului de la Bologna, datorită discrepanței dintre baza materială de care dispun universitățile noastre și cea a universităților din Uniunea Europeană, dar și datorită unui nerezolvat decalaj între curriculele universitare și cerințele unei extrem de dinamice piețe a forței de muncă.

Proiectele curriculare trebuie adaptate cât mai urgent la::

- Legislația actuală;
- Normele UE (tipuri de competențe, structuri instituționale, cicluri de învățământ, sisteme de certificare a calificărilor etc.);
- Standardele profesionale ale domeniilor redefinite și îmbogățite pe baza documentelor și studiilor existente și cerințelor pieței forței de muncă;
- Programele de formare de specialitate și profesională promovate și validate de principalele universități din țară;

- Normele și particularitățile de organizare și funcționare a învățământului în sistemul IDD;
- Principiile asigurării și creșterii calității în învățământul superior;

Absolvenții universităților regionale au un real handicap pe piața europeană a forței de muncă, datorat neechivalării diplomelor universitare. Întârzierea soluționării acestei probleme poate de asemenea stimula migrația potențialilor studenți către alte centre universitare, ale căror diplome le oferă o recunoaștere internațională a studiilor.

O reală amenințare o constituie exodul tinerilor specialiști și a personalului înalt calificat fie spre București, fie spre alte țări. Această hemoragie de resursă umană înalt calificată poate fi în parte oprită prin recrutarea – în condiții financiare stimulativă – în universități și centre de cercetare a absolvenților de vârf.

Crearea Capitalului Uman, 2001-2002, România și Regiunea Nord-Vest										
	Perioada medie de absolvire a studiilor (ani)		Populația care a absolvit un liceu (% în comparație cu populația de 15 ani și peste) 2002		Populația care a absolvit studii superioare (% în comparație cu populația de 23 ani și peste) 2002		Absolvenți de liceu (% în comparație cu populația cu vârsta de absolvire) 2001/2002	Absolvenți studii superioare (% în comparație cu populația cu vârsta de absolvire) 2001/2002	Absolvenți studii superioare de știință (% în comparație cu numărul total de absolvenți) 2001/2002 ¹	Angajați în C&D la 100.000 locuitori 2002
	Total	Femei	Total	Femei	Total	Femei				
România	9.7	9.4	69.9	67.2	9	9.8	69.9	25.9	18.2	176.3
Nord-Vest	9.7	9.4	71.7	69.4	8.5	7.4	67.3	29.4	17.3	115.5
Bihor	9.7	9.4	70.3	67.6	8.4	6.9	70.1	28.5	18.7	141.9
Bistrița- Năsăud	9.1	8.9	71.8	69.6	5.7	4.7	57.7	4.2	-	35.2
Cluj	10.3	10.1	70.4	68.5	13.1	12.1	77.0	77.4	18.0	241.4
Maramureș	9.5	9.3	72.5	70.1	7.2	6.0	63.4	12.2	15.6	46.5
Satu Mare	9.4	9.1	74.6	72.4	5.9	4.8	61.7	3.6	-	49.2
Sălaj	9.3	9.0	73.0	70.1	5.4	4.3	66.9	1.8	17.2	49.6

Sursa: UNDP

Informații suplimentare necesare:
Număr studenți pe nivele de educație și evoluție în timp
Accesul populației rromne la educație și nivelul de absolvire a studiilor

¹ Știința, tehnologia și inovația în Europa 8/2005 (Eurostat) prezintă următoarele date: în 2002, în România, numărul absolvenților de facultate a fost de 93.467 , reprezentând 2,8% din populația cu vârsta între 20-29 ani. Din aceștia, 21,85% din total erau absolvenți de științe– ISCED 5 & 6 – 5.035 absolvenți de științe, matematică și calculatoare, 15.392 de inginerie tehnică, fabricație și construcții

3. PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ

Țintele Strategiei de la Lisabona privind ocuparea forței de muncă

Obiectivele de la Lisabona privind ocuparea forței de muncă, conform celor menționate în Strategia Europeană de Ocupare a Forței de Muncă, se referă la ocuparea deplină a forței de muncă, îmbunătățirea calității și productivității la locul de muncă și întărirea coeziunii sociale. Până în 2010, au fost stabilite următoarele ținte:

- O rată globală de ocupare a forței de muncă de 70% în 2010 (67% în 2005).
- O rată a ocupării forței de muncă feminine de 60% în 2010 (57% în 2005).
- O rată a ocupării forței de muncă a persoanelor în vârstă (55-64 ani) în 2010 de 50%.
- O creștere, până în 2010, cu cinci ani a mediei de vârstă la care persoanele părăsesc piața muncii (media efectivă de pensionare pentru a asigura media UE de 65 ani până în 2010).
- Disponibilitate pentru îngrijire, până în 2010, pentru 90% dintre copiii între 3 ani și vârsta obligatorie pentru înscrierea la școală și de 33% pentru îngrijirea copiilor mai mici de 3 ani (ținta stabilită de Consiliul European de la Barcelona, 2002).

Studii Eurostat privind ocuparea forței de muncă din Europa (septembrie 2005)

Conform datelor publicate de Eurostat:

- rata de ocupare a forței de muncă pentru persoanele din România cu vârsta între 15 și 64 ani a fost de 57,7% în 2004 (deci sub media europeană de 63,3%)
- rata de ocupare a bărbaților a fost de 63,4%, în timp ce cea a femeilor a fost de 52,1%
- în UE, 194,5 milioane de persoane au fost angajate, înregistrându-se o rată a ocupării de 70,9% pentru bărbați și 55,7% pentru femei
- cea mai mare medie de ocupare a forței de muncă de 73,1% (80,2% pentru bărbați și 65,8% pentru femei) s-a înregistrat în Olanda, urmată de Suedia cu 72,1% (bărbați 73,6%, femei 70,5%)
- cea mai slabă poziție dintre Statele Membre UE au avut-o Polonia (51,7% pentru bărbați și 46,2% pentru femei) și Malta, unde media ratei de ocupare a fost de 54,1% (bărbați 75,2% și femei 32,8)
- în Bulgaria, rata medie de ocupare a forței de muncă a fost de 54,2% (57,9% pentru bărbați și 31,4% pentru femei)

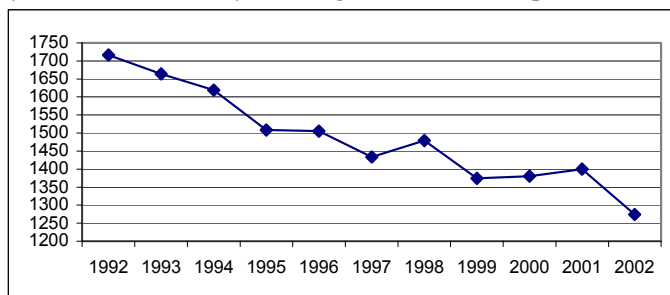
Eurostat a analizat date care proveneau de la cele 25 State Membre UE și de la România, Bulgaria, Croația, Islanda, Norvegia și Elveția.

3.1. Comparații regionale-naționale-europene

Datele statistice de pe piața forței de muncă plasează Regiunea Nord-Vest pe o poziție nefavorabilă în comparație cu UE25, dar relativ echilibrată prin raportare la media națională. Trebuie depuse în continuare eforturi însemnate pentru realizarea țăintelor de la Lisabona privind ocuparea forței de muncă.

Datorită proceselor de reformă îndelungate, ponderea salariilor în totalul veniturilor disponibile a cunoscut un declin important, cu o revenire până la un nivel de aproximativ 42% în anul 2003. Dacă în 1989 numărul salariaților la nivel național era de peste 8 milioane de persoane, atunci în anul 2003 acesta era de circa 4,6 milioane. În perioada 1992-2002 numărul de locuri de muncă ocupate în regiunea Nord-Vest a cunoscut o scădere constantă. Dacă în 1992 erau 1,716 mii locuri de muncă ocupate, atunci în anul 2002, cifra a scăzut la 1,274 mii locuri de muncă ocupate.

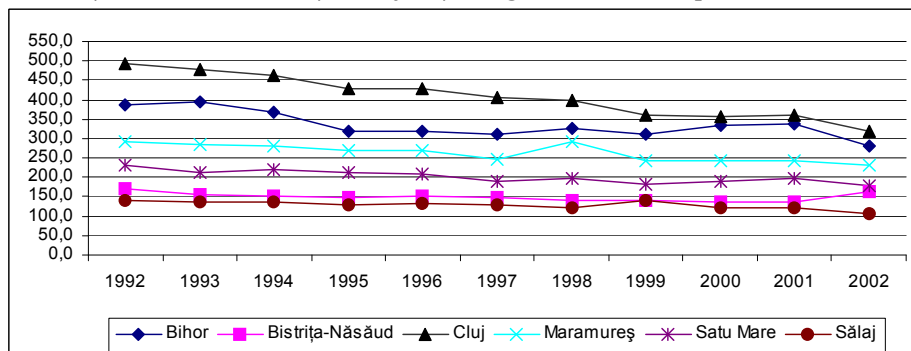
Evoluția numărului salariaților în regiunea Nord-Vest, perioada 1992-2002

Sursa: INSSE

Deși scăderea numărului de angajați este un fenomen general tuturor celor șase județe ale regiunii Nord-Vest, totuși, observăm că există diferențe importante în intensitatea acestui fenomen. Astfel, observăm că județele cele mai afectate sunt Sălajul unde numărul angajaților a scăzut cu 25,39 %, Clujul (23,86%), Satu Mare (cu 22,71%) și Maramureș (21,73%). În contrast, județul Bistrița Năsăud a înregistrat o scădere de „numai” 4,44%, iar Bihorul de 12,59%.

Evoluția numărului salariaților în județele regiunii Nord-Vest, perioada 1992-2002

Sursa: INSSE

Scăderea numărului de angajați se datorează, în primul rând, scăderii forței de muncă active din regiune, și doar pe plan secundar, scăderii nivelului de ocupare (cu toate că a înregistrat o scădere și rata de ocupare a forței de muncă active).

Așa cum se poate observa în tabelul de mai jos, rata totală de ocupare a forței de muncă în Regiunea Nord-Vest a fost, în 2003, de 50,9 (media națională 50,8); în același an, rata de ocupare a forței de muncă feminine a fost de 45,4 (peste media națională de 44,6). Rata de ocupare a forței de muncă pentru intervalul de vârstă 55–64 ani reprezenta 38,1% la nivel național. Eriile istorice ale ratei de ocupare în Nord-Vest pentru perioada 1999-2003 arată o scădere neîntreruptă (mai drastică între 2001 și 2002) în termenii evoluției participării la efortul regional.

Rata șomajului² în 2003 a fost de 6% în NV (media națională 7%), în special ridicată în rândul tinerilor sub 25 ani (media națională 19,6). Rata șomajului pe termen lung (din total șomaj) a fost, în 2003, de 61,87% la nivel național. Rata șomajului femeilor în Nord-Vest era de 5,6% în 2003 (sub media națională de 6,4%).

² Rata șomajului: raportul între numărul șomerilor BIM și populația activă, exprimat procentual.

Rata de ocupare a forței de muncă și rata șomajului, pe categorii de vârstă și sex, 1999-2003 UE25, România și Nord-Vest					
UE 25, România și Nord-Vest	1999	2000	2001	2002	2003
UE 25					
Rata de ocupare a forței de muncă	:	51,2	51,4	51,4	51,4
Femei	:	42,4	42,9	43,1	43,3
Între 55 și 64 ani	:	36,5	37,3	38,5	40,2
Distribuția ratelor regionale de ocupare a forței de muncă la grupa de vârstă 15-64 ani (%)	13,4	13,5	13,6	13,5	13
Rata șomajului				8,9	9,1
Tineri (sub 25 ani)				17,9	18,4
Femei				9,9	10
Rata șomajului pe termen lung (din total șomaj)				44,25	45,04
România					
Rata de ocupare a forței de muncă	58,8	58,5	57,9	52,1	50,8
Femei	52,9	52,8	52,4	46,3	44,6
Între 55 și 64 ani	49,6	49,5	48,2	37,3	38,1
Distribuția ratelor regionale de ocupare a forței de muncă la grupa de vârstă 15-64 ani (%)	4,2	4,6	5,6	3,2	3,5
Rata șomajului	6,9	7,2	6,6	8,4	7
Tineri (sub 25 ani)	20,4	20	18,6	23,2	19,6
Femei	6,2	6,4	5,9	7,7	6,4
Rata șomajului pe termen lung (din total șomaj)	44,32	51,47	49,49	53,98	61,87
Nord-Vest					
Rata de ocupare a forței de muncă	59,5	58,6	59,3	51,5	50,9
Femei	54,0	53,7	55,2	46,5	45,4
Între 55 și 64 ani					4,1
Rata șomajului (BIM)	7,0	7,2	6,6	7,6	6,0
Tineri (sub 25 ani)					
Femei	5,6	6,3	5,8	6,7	5,6
Rata șomajului pe termen lung (din total șomaj)					

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României, 2004; baza de date Eurostat

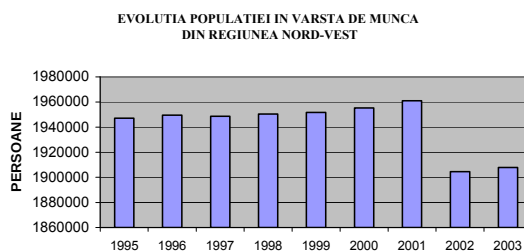
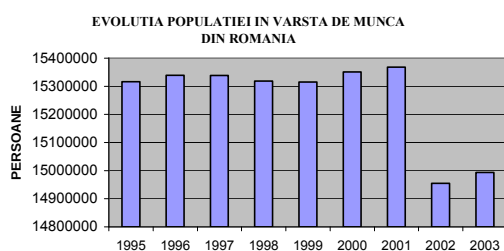
3.2. Rata de activitate

Un alt indicator relevant este rata de activitate care reprezintă raportul dintre populația activă și populația totală cu vârsta între 15 ani și peste, exprimat în procente. Populația activă cuprinde toate persoanele cu vârsta de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producerea bunurilor și serviciilor; include populația angajată și în șomaj (BIM).

În perioada de restructurare economică asistăm și la o scădere semnificativă a ratei de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani). În 2003 rata ajunge la doar 54,1%. Deși este apropiată de media națională de 54,8%, se situează mult sub media europeană.

Populația activă (mii persoane) 1999-2003					
România	1999	2000	2001	2002	2003
Total	11556	11585	11447	10079	9915
Bărbați	6262	6354	6155	5525	5465
Femei	5304	5331	5292	4554	4450
Urban	5685	5674	5603	5188	5151
Rural	5881	5911	5844	4891	4764
Nord-Vest	1999	2000	2001	2002	2003
Total	1470	1456	1474	1260	1228
Bărbați	794	776	774	679	665
Femei	676	680	700	581	563
Urban	681	692	691	628	618
Rural	789	764	783	632	610

Sursa: INS

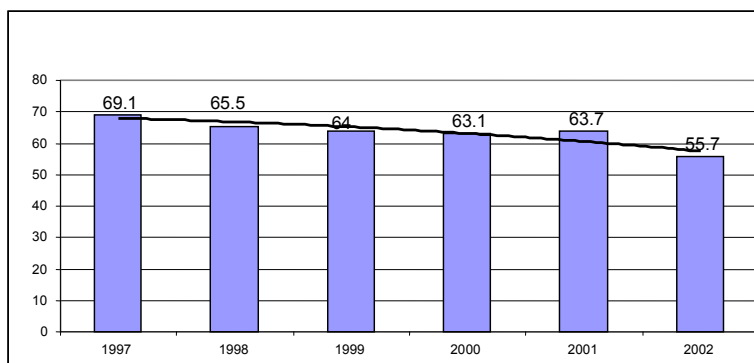

Rata de activitate (%) 1999-2003					
România	1999	2000	2001	2002	2003
Total	63,4	63,2	62,2	56,0	54,8
Bărbați	70,9	70,6	69,2	63,5	62,5
Femei	56,4	56,4	55,7	49,0	47,6
Urban	56,7	56,1	55,0	53,2	52,4
Rural	71,7	72,0	71,2	59,3	57,7
Nord-Vest	1999	2000	2001	2002	2003
Total	64,0	63,1	63,5	55,7	54,1
Bărbați	71,0	69,2	68,7	62,0	60,5
Femei	57,3	57,4	58,6	49,8	48,1
Urban	56,4	56,8	56,2	53,7	52,6
Rural	72,3	70,2	71,7	57,9	55,8

Sursa: INS

Evoluția ratei de activitate în regiunea Nord-Vest s-a plasat pe o tendință de scădere abruptă, evoluând de la 69,1% în 1997 la 54,1% în 2003, ceea ce înseamnă o pierdere de 15 procente. Pe sexe, ratele de activitate s-au redus mai semnificativ pentru masculin (cu 10,5%) decât pentru feminin (9,2%), iar pe medii rezidențiale mult mai accentuat în rural (16,5%) decât în urban (3,8%).

Dinamica ratei de activitate totale

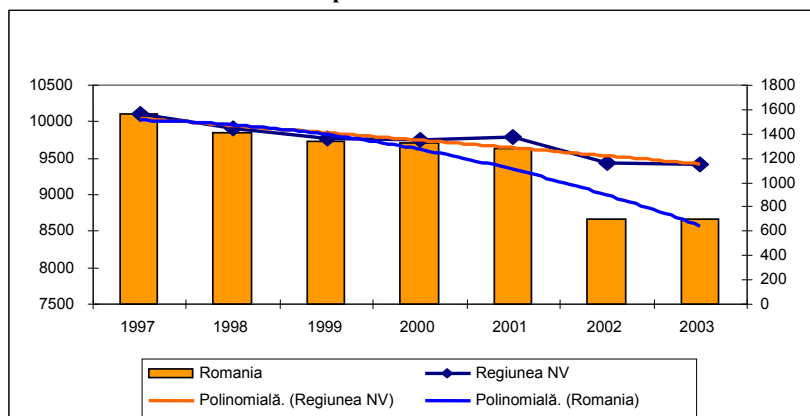

Sursa: INSSE, *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003*

3.3. Rata de ocupare

Reprezentând 13,3% din populația ocupată a României, populația ocupată din regiunea Nord-Vest număra 1154 mii persoane în 2003. De-a lungul perioadei 1990-2002, populația ocupată din regiunea Nord-Vest a cunoscut evoluții asemănătoare celor ale populației active, înscriindu-se pe un trend de scădere, de asemenea, cu ritmuri mai lente comparativ cu cele de la nivel național.

Dinamica populației ocupate din regiunea Nord-Vest și din România, perioada 1997-2003

Sursa: INSSE, *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003*

Populația ocupată de sex masculin este preponderentă (diferența de 8% în 2003), iar pe medii rezidențiale, populația ocupată din mediul rural este cu doar 1.8% superioară celei din mediul urban. Evoluția în perioada 1997-2003 a fost de relativă creștere pentru ponderea populației de sex masculin și pentru ponderea populației din mediul urban.

Evoluția ratei de ocupare în Regiunea Nord-Vest pe sexe și medii rezidențiale

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
%M	52.4	53.1	53.3	52.8	52.1	53.4	54.0
%F	47.6	46.9	46.7	47.2	47.9	46.6	46.0
%U	45.0	45.3	44.8	45.7	45.0	48.3	49.1
%R	55.0	54.7	55.2	54.3	55.0	51.7	50.9

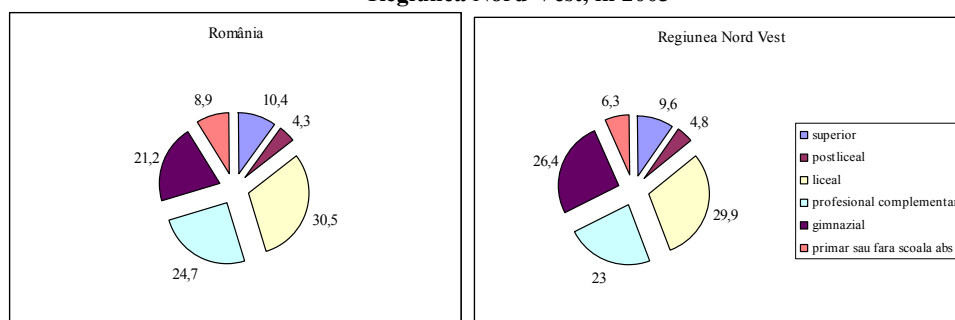
Sursa: INSSE, *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003*

Rata de ocupare, la nivelul regiunii Nord-Vest, a scăzut de la 66,1% în 1997 la 50,9% în 2002, adică o pierdere de 16 procente, tendința fiind puternic descrescătoare începând cu anul 2001. Pe sexe, reducerea a fost de 11,2 procente pentru sexul masculin, față de 11,8 pentru sexul feminin și de 15,9% pentru mediul rural, față de 6,2% pentru mediul urban.

Populația ocupată după nivel de instruire

În ceea ce privește structura populației ocupate după nivelul de instruire, la nivelul regiunii Nord-Vest se constată că cea mai mare pondere o deține populația ocupată cu nivel de instruire liceal (29,9% din total, în 2003), urmată de populația cu nivel de pregătire gimnazial (26,4% în 2003) și populația cu nivel de instruire profesional (23% din total, în 2003).

**Structura populației ocupate după nivelul de instruire,
Regiunea Nord-Vest, în 2003**

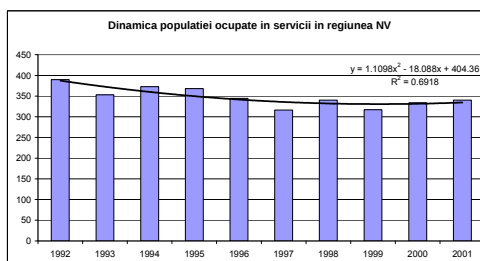
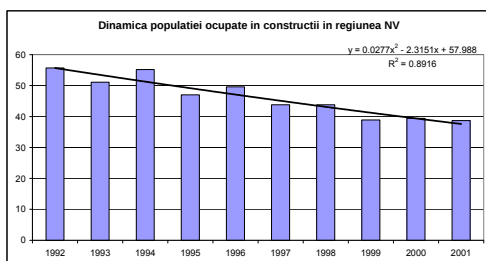
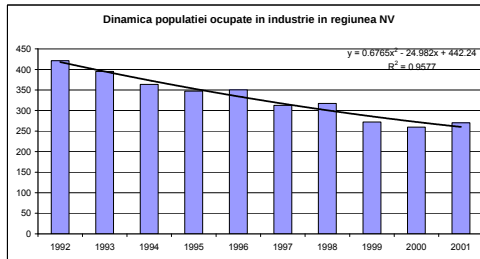
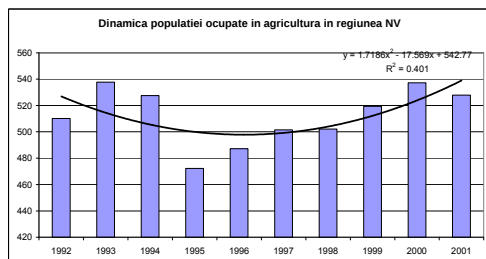
Sursa: INSSE, *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003*

3.4. Ocuparea forței de muncă pe sectoare de activitate și pe județe

Sectoare economice competitive cu o pondere importantă în ocuparea forței de muncă sunt agricultura, industria prelucrătoare, comerțul, industria textilă, construcțiile și transportul. În perioada 1992-2002 observăm că ocuparea în sectorul agricol are o tendință de creștere, până în anul 2000, când se înregistrează o scădere treptată a ponderii sectorului față de celelalte sectoare de ocupare. În schimb, sectorul de prelucrare are o tendință inversă, astfel după o perioadă de scădere, începând cu anul 2000 se observă o revenire. Începând cu 1995 și sectorul comerțului cunoaște o creștere a nivelului de ocupare, însă ritmul de creștere este modest.

În tabelul de la anexa 3 se evidențiază evoluția principalelor sectoarelor economice productive.

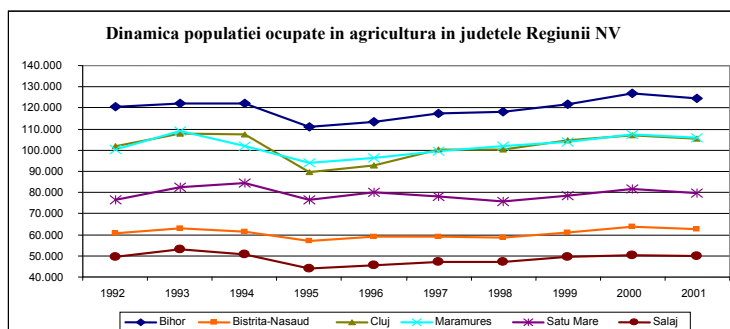
Pe sectoare mari de activitate, populația ocupată prezintă două categorii de tendințe: de creștere a efectivelor în agricultură și de reducere în industrie, construcții și servicii (deși pentru acestea pare că tendința de scădere a luat sfârșit).

Sursa: INS, *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003*

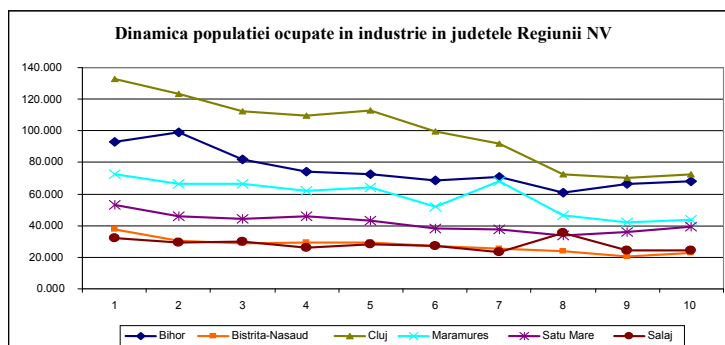
Pe județele regiunii Nord-Vest, dinamica populației ocupate în principalele sectoare economice indică anumite diferențe.

În ceea ce privește agricultura, județul cu cea mai numeroasă populație ocupată în acest sector este Bihor. Dinamica generală indică creșteri ale populației ocupate în agricultură în toate județele, cele mai însemnate creșteri se înregistrează în Maramureș (5,2 mii persoane) și cele mai mici în Sălaj (0,3 mii persoane).

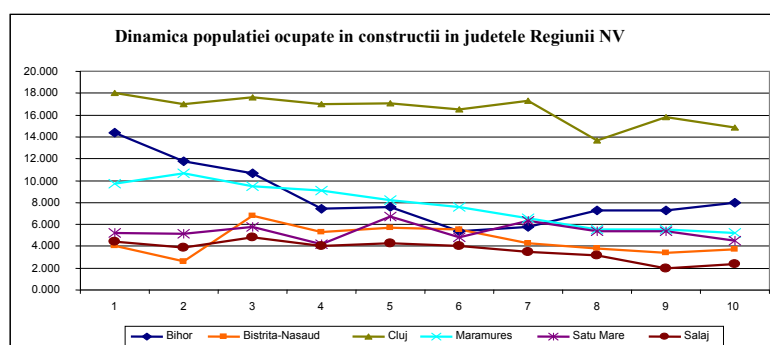
Sursa: INS, *Statistica teritorială, 2004*

În ceea ce privește populația ocupată în industrie, se distinge ca lider județul Cluj, tendința generală fiind de scădere. Cele mai importante reduceri s-au înregistrat în Cluj (60,6 mii persoane) și cele mai reduse în Sălaj (7,9 mii persoane).

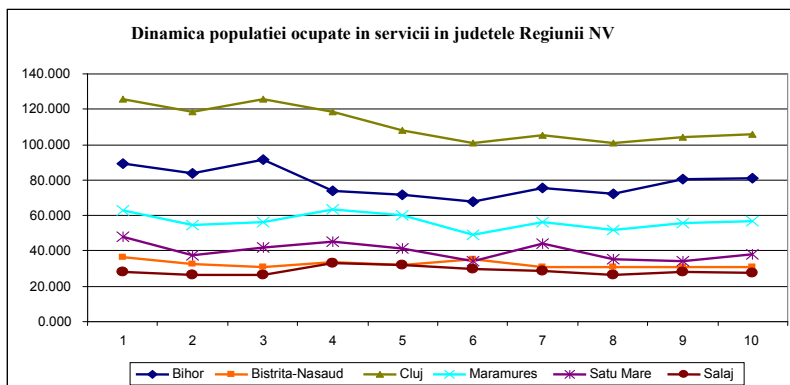
Sursa: INS, Statistica teritorială, 2004

În construcții, pe primul loc ca populație ocupată se situează județul Cluj, tendința generală de scădere a populației ocupate în acest sector fiind însă cel mai accentuată în Bihor (6,4 mii persoane), în timp ce cea mai mică reducere o găsim în Satu-Mare (0,7 mii persoane).

Sursa: INS, Statistica teritorială, 2004

În fine, populația cea mai numeroasă ocupată în servicii se înregistrează în județul Cluj. În general, nivelul de ocupare pe sector e în scădere în toate județele, însă cea mai importantă scădere se înregistrează tot în Cluj (19,8 mii persoane) și cea mai mică în Sălaj (0,3 mii persoane).

Sursa: INS, Statistica teritorială, 2004

Constatăm o mare diferență la nivelul anului 2002 față de 1992 în ceea ce privește repartitia populației active pe sectoare de activitate. Astfel în special în județul Bihor a scăzut populația ocupată în agricultură, în timp ce în județe ca Maramureș sau Cluj a scăzut populația

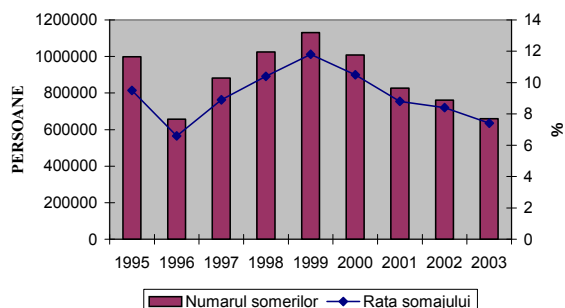
ocupată în industrie. Pe de altă parte a crescut populația ocupată în comerț și populația ocupată în administrație publică sau sănătate, în special în Bihor și Cluj și

Cea mai mare parte din populația tânără este ocupată mai ales în industrie și servicii, în timp ce în agricultură lucrează mai degrabă populația în vârstă de peste 50 ani. Din totalul populației ocupate în agricultură tinerii în vârstă 15-24 reprezintă doar 10,1% în vreme ce grupa 50-64 ani reprezintă 31,5% iar cea 65 ani și peste reprezintă 22,8%. În contextul întineririi populației rurale și pentru diversificarea economiei rurale, e cazul să se facă trecerea de la producția pentru autoconsum la producția pentru comercializare, inclusiv prin adoptarea unor metode moderne de cultivare a pământului și de creștere a animalelor.

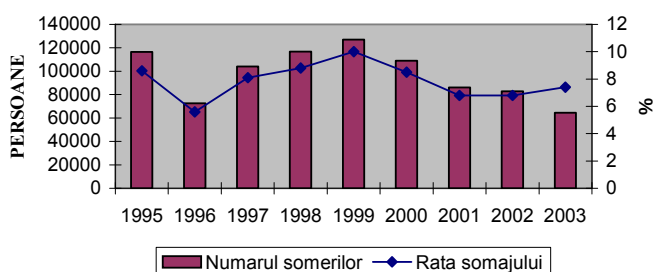
3.5. Nivelul și evoluția șomajului (BIM) *

În context european Regiunea Nord-Vest se situează în topul celor mai bine plasate 8 regiuni din statele candidate atât în ceea ce privește rata șomajului în rândul femeilor, cât și rata șomajului în rândul populației tinere. Populația șomeră din Nord-Vest, reprezintă 10,7% din populația șomeră a României. Rata șomajului din regiunea Nord-Vest este sub media națională și în scădere, de la 8,6% în 1995 la 6% în 2003.

NUMARUL SOMERILOR SI RATA SOMAJULUI IN ROMANIA
LA SFARSITUL ANULUI 2003

NUMARUL SOMERILOR SI RATA SOMAJULUI
IN REGIUNEA NORD-VEST LA SFARSITUL ANULUI 2003

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Dacă rata șomajului la nivel regional este scăzută, faptul se datorează în principal celor 2 județe învecinate cu frontiera Ungarei, activității transfrontaliere și emigrației de scurtă durată pe considerente economice către statele Uniunii Europene. Există însă disparități semnificative intra-regionale și chiar intra-județene și încă se mențin la nivel regional anumite zone critice cu rate ridicate ale șomajului cronic. Perioada 1998-2000 a fost o perioadă critică cu un nivel ridicat al șomajului, dar după anul 2000, intensificarea investițiilor romane și străine în special în zonele defavorizate a dus la scăderea ratei șomajului.

* **Somerii** sunt, conform Biroului Internațional al Muncii, persoanele de 15 ani și peste care îndeplinesc simultan următoarele condiții:

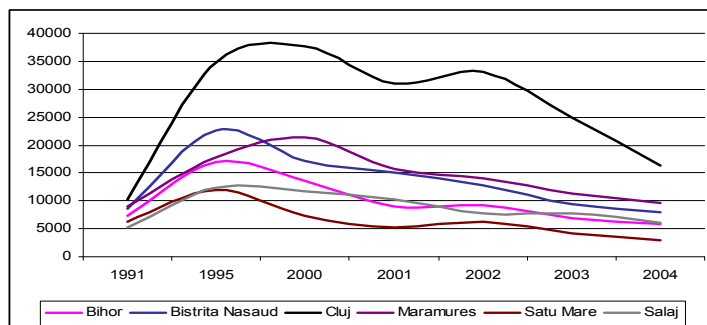
- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate aducătoare de venit
- sunt în căutarea unui loc de muncă de cel puțin 4 săptămâni
- sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele 15 zile dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă

Somerii înregistrați reprezintă persoanele de 18 ani și peste, apte de muncă, ce nu pot fi încadrate din lipsa de locuri de muncă disponibile și care s-au înscris la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă.

Rata șomajului în 2003 conform metodologiei BIM și după numărul șomerilor înregistrați		
	Rata șomajului BIM publicată de Eurostat (%) Pagina 565 din anuarul statistic al INS 2004	Rata șomajului INS (%) Pagina 613 din anuarul statistic al INS 2004
România	7,0	7,4
Femei	6,4	6,8
Nord-Vest	6,0	5,4
Femei	5,6	5,0
Bărbați	6,4	-
Urban	8,2	-
Rural	3,8	-
Bihor	-	2,5
Femei	-	2,1
Bistrița-Năsăud	-	7,5
Femei	-	7,1
Cluj	-	7,6
Femei	-	8,0
Maramures	-	5,4
Femei	-	4,8
Satu Mare	-	2,8
Femei	-	2,2
Sălaj	-	7,3
Femei	-	6,2

Sursa: INS

Evoluția numărului de șomeri în regiunea Nord-Vest

Sursa: INSSE

Rata șomajului în rândul tinerilor sub 25 de ani rămâne o problemă a județelor regiunii noastre. Populația șomeră de sex masculin este preponderentă (fiind cu 13,7% mai mare decât cea feminină în 2003) la fel ca cea din mediul urban, caz în care diferența se accentuează între 1997 și 2003, fiind de 37,3% în 2003.

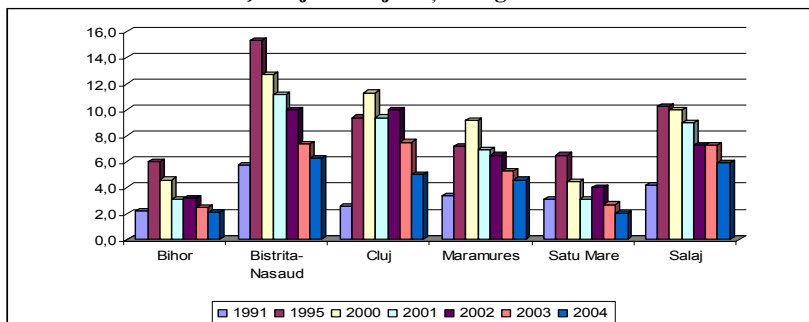
Evoluția structurii șomerilor la nivelul regiunii Nord-Vest pe sexe și medii rezidențiale

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
%M	50.0	61.2	63.1	59.0	57.7	59.4	56.8
%F	50.0	38.8	36.9	41.0	42.3	40.6	43.2
%U	65.7	63.5	67.0	71.4	74.2	68.8	68.7
%R	34.3	36.5	33.0	28.6	25.8	31.3	31.3

Sursa: INSSE, Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în 2003

Schimbările structurale din economie, în perioada 1992-2004, au produs transformări asupra numărului persoanelor active și structurii forței de muncă pe ramuri economice. Dacă în prima perioadă se observă o creștere a numărului șomerilor, în schimb în cea de a doua perioadă observăm o absorbție a surplusului, din partea sectoarelor aflate în proces de expansiune.

Nivelul șomajului în județele regiunii Nord-vest

Sursa: INSSE

Tabelul de mai jos prezintă distribuția șomerilor după nivelul de absolvire a studiilor. Datele se referă la șomerii înregistrați în evidențele Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă și diferă de șomerii BIM.

Șomeri înregistrați (AJOFM) pe nivel de absolvire a studiilor (număr de persoane)							
	Total	Primar, secundar, profesional	% din total	Liceu și școală post-liceală	% din total	Universitate	% din total
România	658.891	494.862	75,10%	145.337	22,05%	27.826	4,22%
Nord-Vest	64.404	51.289	79,64%	10.930	16,97%	2.185	3,39%
Bihor	7.015	5.708	81,36%				
Bistrița-Năsăud	9.462	7.453	78,76%				
Cluj	24.822	22.052	88,84%				
Maramureș	11.213	7.381	65,82%				
Satu Mare	4.238	3.004	70,88%				
Sălaj	7.654	5.691	74,65%				

3.6. Vârsta medie de ieșire de pe piața muncii. Pensia

Conform indicatorului de la Lisabona „vârsta medie la care o persoană părăsește piața muncii”, datele Eurostat pentru România sunt următoarele:

2001: vârsta medie de ieșire de pe piața muncii 59.8 ani
2003: vârsta medie de ieșire de pe piața muncii 62.8 ani

Vârsta medie de ieșire de pe piața muncii			
	2001	2002	2003
UE 25	59,9 ^(e)	60,4 ^(e)	61,0 ^(p)
Republica Cehă	58,9	60,2	60
Ungaria	57,6	59,2	61,6
Polonia	56,6	56,9	58
Slovacia	57,5	57,5	57,8
România	59,8	:	62,8 ^(p)

Sursa: Baza de date statistice Eurostat

(e) valoare estimată; (p) valoare provizorie

Din cauza lipsei acestor indicatori la nivelul Regiunii Nord-Vest, au fost analizate următoarele informații:

Populația și proporția pensionarilor în Regiunea Nord-Vest în 2003						
	Populație (număr de persoane) (1)	Populație între 60 și 64 ani (număr de persoane) (1)	Populație peste 65 ani (număr de persoane) (1)	Raportul populației totale între 60 și 64 ani la populația totală (2)	Raportul populației totale de 65 ani la populația totală (2)	Raportul pensionarilor la populația totală (2)
România	21733556	1067237	3107782	4,91	14,29	19,20
Nord-Vest	2744919	135923	363668	4,95	13,25	18,20
Bihor	600262	29463	84998	4,91	14,16	19,06
Bistrița-Năsăud	319090	13886	39956	4,35	12,52	16,87
Cluj	684383	37307	99723	5,45	14,57	20,02
Maramureș	519057	25062	58813	4,83	11,33	16,16
Satu Mare	372933	17080	43243	4,58	11,60	16,18
Sălaj	249194	13125	36935	5,27	14,82	20,09

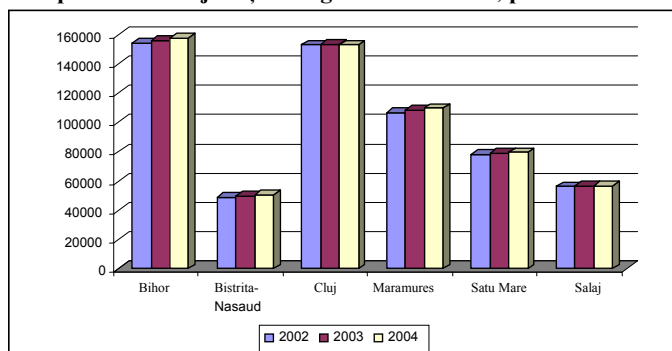
Sursa: (1) Anuarul Național Statistic 2004; (2) Date prelucrate pe baza Anuarului Național Statistic 2004

Structura populației pe grupe mari de vârstă				
	Anul	0-14 ani	15-59 ani	60 ani și peste
România	1990	23,6	60,8	15,6
Regiunea N-V		24,1	60,8	15,1
România	1991	23,0	61,0	16,0
Regiunea N-V		23,5	61,1	15,4
România	1992	22,4	61,0	16,6
Regiunea N-V		22,8	61,1	16,1
România	1993	21,7	61,4	16,9
Regiunea N-V		22,2	61,5	16,3
România	1994	21,1	61,7	17,2
Regiunea N-V		21,6	61,9	16,5
România	1995	20,5	62,1	17,4
Regiunea N-V		21,0	62,3	16,7
România	1996	19,9	62,4	17,7
Regiunea N-V		20,4	62,7	16,9
România	1997	19,4	62,6	18,0
Regiunea N-V		19,9	63,0	17,1
România	1998	19,1	62,6	18,3
Regiunea N-V		19,6	63,1	17,3
România	1999	18,8	62,7	18,5
Regiunea N-V		19,2	63,3	17,5

Structura populației pe grupe mari de vârstă				
	Anul	0-14 ani	15-59 ani	60 ani și peste
România	2000	18,3	62,9	18,8
Regiunea N-V		18,8	63,6	17,6
România	2001	17,7	63,3	18,9
Regiunea N-V		18,3	64,0	17,7
România	2002	17,3	63,5	19,2
Regiunea N-V		17,9	64,0	18,1
România	2003	16,7	64,1	19,2
Regiunea N-V		17,2	64,6	18,2

Pensionarii pot fi considerați chiar o categorie cu nevoi sociale speciale. După cum reiese și din secțiunea referitoare la **Caracteristici demografice**, Regiunea cunoaște un accentuat proces de îmbătrânire demografică, grupa de vârstă fiind în creștere.

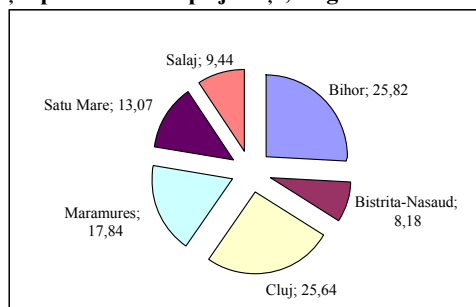
Număr pensionari în județele Regiunii Nord-Vest, perioada 2002-2004

Sursa: INS

Distribuția populației pensionare între județele regiunii variază, în mare parte, în funcție de poziția relativă a populației județelor. Datele de mai jos indică faptul că peste 50% din populația pensionară totală se află în județele Bihor și Cluj.

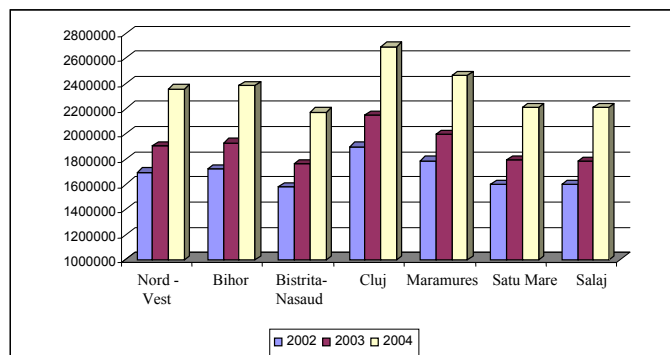
Distribuția pensionarilor pe județe, Regiunea Nord-Vest, 2002

Sursa: INS

În privința pensiei sociale medii există variații importante între județe. De pildă, discrepanța dintre Cluj și Bistrita-Năsăud privitoare la pensia medie, în anul 2004, era de aproape 20%. Aceste variații sunt explicate, parțial, de structura economiei locale și de diferențele de venituri dintre județe.

Pensia medie în județele regiunii Nord-Vest, perioada 2002-2004

Sursa: INS

În concluzie observăm că structura economiei locale are un impact de durată, nu doar asupra veniturilor forței de muncă active, dar și asupra veniturilor populației pensionate.

3.7. Productivitatea muncii pe persoană angajată

Conform EUROSTAT (tabelul de mai jos), România se numără printre ultimele țări din Europa în ceea ce privește productivitatea muncii pe persoană angajată. Previziunile pentru 2006 arată câteva îmbunătățiri (de la 32,5 la 38,8, față de UE25=100), totuși, rămân diferențe semnificative între România și majoritatea statelor membre UE.

Productivitatea muncii pe persoană angajată UE27, 1998-2002					
	1998	1999	2000	2001	2002
UE25	100	100	100	100	100
Republica Cehă	57,4	59,2	59,2	60,4	60,9
Danemarca	102,2	103,6	104,1	104,6	101,8
Germania	105,8	104,5	102,4	101,6	101,3
Estonia	40,1	41,5	44,8	45,9	47,1
Grecia	83,9	85,2	86,8	89,7	94,6
Spania	100,4	101,5	98,6	98,6	100,0
Franța	126,2	124,5	123,5	124,1	122,1
Irlanda	121,2	121,8	123,3	125,8	130,3
Italia	122,4	120,8	119,0	116,3	112,4
Ungaria	60,6	60,1	60,8	64,5	66,9
Polonia	46,2	48,7	50,5	49,8	50,5
Portugalia	70,4	71,8	71,6	68,6	68,5
Slovenia	68,5	70,1	69,8	71,6	72,7
Slovacia	51,0	52,4	54,7	56,1	59,1
Finlanda	112,9	109,5	110,6	110,2	109,1
Suedia	104,8	106,9	106,7	103,1	102,0
Regatul Unit	97,1	96,8	97,6	99,1	101,5
Bulgaria	29,0	29,8	31,7	32,9	33,0
România	-	-	28,2	30,2	32,5
Olanda	109,2	116,9	134,9	133,6	126,9
Turcia	39,9	36,7	39,9	35,7	37,5
Statele Unite	133,8	134,5	133,2	133,5	135,7
Japonia	94,7	94,0	94,6	94,9	95,1
Canada	116,9	118,1	118,2	117,5	117,8

Datele estimative la nivel regional pentru productivitatea muncii pe persoană angajată evidențiază faptul că Nord-Vest, între celelalte regiuni ale României, este pe locul 4 ca nivel al productivității muncii pe persoană angajată, după București-Ilfov, Vest și Centru.

Productivitatea muncii estimată pe persoana angajată 1998-2002								
	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	București-Ilfov
1998	26,64484	37,03419	28,96501	27,74904	34,72505	31,49430	39,32864	61,78450
1999	35,61450	49,67508	41,04457	40,34512	59,95313	48,66379	59,11900	93,25742
2000	49,53645	69,4699	57,05096	57,43014	79,48025	70,32554	87,66184	170,15292
2001	73,49938	99,88794	83,79555	79,67378	120,81356	99,25418	124,10637	267,86261
2002	113,11502	147,51966	130,10146	120,03813	183,23711	154,79931	186,11022	351,78163

Sursa: Estimări bazate pe datele din Anuarul Național Statistic

[Productivitatea muncii este calculată pentru fiecare an ca raport între PIB și numărul persoanelor angajate]

Productivitatea regională, calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul persoanelor angajate (a se vedea tabelul de mai jos), confirmă faptul că productivitatea Regiunii Nord-Vest este a treia între regiunile României, după București-Ilfov și Sud-Vest Oltenia. .

Productivitatea regională a muncii în România, estimări									
Indicator	2002								
	Total Romania	Nord-Est (Moldova Nord)	Sud-Est (Moldova Sud- Dobrogea)	Sud (Muntenia)	Sud-Vest (Oltenia)	Vest (Banat)	Nord-Vest (Trans. de Nord)	Centru (Trans.- Centru)	Bucuresti- Ilfov
Valoarea adăugată brută regională (VABR)- mld lei	1042837,3	127.939,3	117.315,8	127.799,3	94.158,3	100.770,6	122.516,2	128.712,8	222.892,8
Ponderea VABR a regiunilor în total România	100	12,27	11,25	12,25	9,03	9,66	11,75	12,34	21,37
Număr salariați-persoane	4.568.000	602.000	552.000	596.000	406.000	476.000	557.000	616.000	747.000
Ponderea salariaților pe regiuni în Total România %	100	13,18	12,08	13,05	8,89	10,42	12,19	13,49	16,35
Productivitatea muncii calculată pe baza VABR-mil lei/pers	228,3	212,5	212,5	214,4	231,9	211,7	220,0	208,9	298,4
Indicii regionali ai productivității muncii România =100	100	93,09	93,10	93,93	101,59	92,73	96,35	91,53	130,70

Sursa: Prelucrare după datele din Anuarul statistic al României 2004

În plus, conform „Prezentării generale a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii din România în 2002” (a se vedea tabelul de mai jos), productivitatea întreprinderilor mici și mijlocii (active) din Regiunea Nord-Vest, se află în creștere susținută din anul 2000 și este mai mare decât cea din toate celelalte regiuni, în afară de București.

Productivitatea în IMM active private - mii lei/salariat			
Regiunea	2000	2001	2002
Nord-Vest (Transilvania de Nord)	4989	5410	5727
Vest (Banat)	4879	5281	5372
Sud-Vest (Oltenia)	4569	4996	5537
Nord-Est (Moldova Nord)	4617	4887	5227
București – Ilfov	9524	9481	8960
Sectorul IMM-urilor	5815	6084	6132

Sursa: MFP ANIMMC-Privire asupra sectorului IMM în România în 2002

Informații suplimentare necesare:

Vârsta medie de ieșire de pe piața muncii – județe, Regiunea Nord-Vest
Productivitatea muncii pe județe
Participarea forței de muncă în economia informală
Locurile de muncă part-time
Accesul pe piața muncii al grupurilor vulnerabile

5. FORMARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ

În România, rata participării adulților la studiu și instruire (ca procent din populația cu vârsta cuprinsă între 25-64 ani) a fost de 1,1% în 2002, față de 8,4% în UE în aceeași perioadă (8,9% dacă se consideră studiul și instruirea numai a persoanelor angajate). Pentru Regiunea Nord-Vest nu s-au găsit informații.

Totuși, un studiu recent a identificat faptul că nivelul de concentrare a instruirii pentru personalul din întreprinderile macro, mici și medii din Nord-Vest ar fi cel mai scăzut din România, conform tabelului de mai jos.

Nivelul de concentrare al instruirii în domeniul IMM în regiunile din România, %, din IMM, în 2003								
Nivelul de concentrare al instruirii	Nord-Est	Sud-Est	Sud Muntenia	Sud Vest Oltenia	Vest	Nord Vest	Centru	București-Ifov
Lipsă instruire	21,55	38,50	30,99	31,02	34,07	41,18	25,13	40,88
1-5 zile	37,93	31,00	35,21	31,02	39,56	32,35	39,49	33,53
6 mai multe zile	30,17	21,50	27,46	17,65	15,38	22,06	20,00	16,76
Nu se știe	10,34	9,00	6,34	20,32	10,99	4,41	15,38	8,82

Sursa: *Carta Albă a IMM-urilor din România, Consiliul Național al întreprinderilor private mici și mijlocii din România, Editura Olimp București*

Având în vedere lipsa datelor referitoare la formarea profesională continuă a angajaților din Regiunea Nord-Vest, cităm cu titlu orientativ concluziile unei publicații editată de ANIMMC*, „Situația și necesitățile întreprinderilor mici și mijlocii din România, 2005”, referitoare la formarea continuă în acest sector (IMM).

Analizând participarea managerilor din România la cursuri de instruire în 2004, publicația subliniază faptul că interesul managerilor din IMM-uri pentru îmbogățirea cunoștințelor și aptitudinilor lor prin cursuri de pregătire este foarte scăzut. Marea majoritate a firmelor din țară (70,2%) nu au avut nici un manager participant la cursuri de instruire, în timp ce numai 16,8% dintre IMM-uri susțin că puțini dintre managerii lor au fost cuprinși în cursuri de instruire.

Pe sectoare de activitate situația participării la cursuri de instruire a managerilor este și mai alarmantă. Astfel, în agricultură întâlnim cel mai mare număr de IMM-uri care nu au avut nici un manager participant la cursuri de instruire (97,5%), sector îndeaproape urmat de firmele din transporturi și comunicații, cu un procent de 84,4% de IMM-uri ce nu au avut nici un manager cursant. În schimb, o situație aparent mai bună întâlnim la IMM-urile din sectorul „Alte servicii”, unde 29,9% din IMM-uri și-au trimis puțini dintre managerii lor la cursuri de formare continuă.

Întreprinderile din categoria mijlocie și-au trimis managerii la cursuri într-o măsură sporită decât au făcut-o celelalte categorii. Se observă o corelație pozitivă între mărimea întreprinderii și frecvența cu care își trimit managerii la cursuri de instruire. Astfel, 71,8% dintre micro-întreprinderi au declarat că nu au avut nici un manager cursant, în timp ce doar 43,5% dintre întreprinderile mijlocii s-au aflat în această situație. În replică, întreprinderile din categoria mijlocii au reușit într-o proporție de 35,1% în comparație cu cele mici (21,7%) și cu mult mai mult decât micro-întreprinderile (15,8%) să-și trimită unii manageri la training.

În ceea ce privește participarea angajaților la instruire, situația poate fi catalogată ca fiind gravă, devreme ce nici tabloul participării angajaților nu se deosebește esențial față de participarea managerilor. La fel ca și în analiza de mai sus întâlnim un procent foarte mare de

* Asociația Națională a Întreprinderilor Mici și Mijlocii din România

IMM-uri (68% în medie) ce nu au avut nici un angajat cuprins în programe de instruire. Doar în 7,1% dintre firme toți angajații au participat la cursuri de instruire, iar 19,3% dintre IMM-uri spuneau că puțini dintre angajații lor au participat la cursuri de instruire.

Cu toate acestea o situație ceva mai bună se identifică în sectorul „Alte servicii” unde s-a înregistrat cel mai mare procent de firme ce au avut angajații cuprinși în programe de instruire (42,8% în mod cumulat). La polul opus, al experienței negative se află firmele din transporturi și comunicații. Acestora li se asociază cel mai mare procent de firme ce nu au avut nici un cursant (80%) în programe de pregătire. Procentul firmelor mijlocii care și-au trimis angajații la cursuri de perfecționare este de aproape 2 ori mai mare decât cel al microîntreprinderilor sau al firmelor mici. Se păstrează corelația semnalată în analiza anterioară, conform căreia în cazul micro-întreprinderilor (69,7%) întâlnim mai multe firme fără nici un angajat cursant, decât în cele mici (60,2%) sau mijlocii (36,3%).

6. SANATATEA POPULATIEI SI SISTEMUL MEDICAL

Speranța medie de viață în 2003 a fost mult mai scăzută în Nord-Vest (70,10) decât cea de la nivel național (71,01) și din UE 25 (78,00). Sistemul sanitar din întreaga țară manifesta o capacitate redusă de a acoperi nevoile populației. Îngrijirea medicală primară continua să fie un aspect neglijat de autorități, iar sistemul de asigurări sociale este subdezvoltat. Investițiile în sănătate sunt limitate în România (aproximativ jumătate din media de 9% din UE-25).

	Speranța medie de viață la naștere	Nr. paturi de spital / 1000 locuitori	Nr. medici / 1000 locuitori	An de referință
UE 25	78,00*	6,2*	3,4*	2002*
România	71,01	6,6	0,51	2003
Nord-Vest	70,10	7,2	0,43	2003
Bihor	69,36	7,5	0,41	2003
Bistrița-Năsăud	71,85	5,1	0,79	2003
Cluj	71,84	10,2	0,23	2003
Maramureș	69,92	6,2	0,71	2003
Satu Mare	67,36	5,4	0,68	2003
Sălaj	70,08	5,7	0,80	2003

Sursa: *Eurostat Yearbook 2004, și, Direcția Regională de Statistică Cluj

6.1. Infrastructura de sanătate

Distribuția paturilor și spitalelor pe regiuni de dezvoltare				
Regiune	Nr. spitale	Nr. spitale / 100 000 loc	Nr. de paturi	Nr. de paturi / 1 000 loc
UE	-	3.2	-	6.1
România	467	2.2	142.676	6.6
Nord-Est	68	1.8	21.250	5.7
Sud-Est	51	1.8	17.626	6.2
Sud	76	2.3	17.134	5.1
Sud-Vest	43	1.9	14.092	6.1
Vest	53	2.7	13.349	6.9
Nord-Vest	66	2.4	19.815	7.2
Centru	55	2.2	16.241	6.4
București-Ilfov	55	2.5	23.169	10.5

Sursa: Ministerul Sănătății, 2005

În privința unităților sanitare aflate în proprietatea statului, regiunea ocupa locul 2 în țară, însă cu discrepante interjudetene importante, nejustificate de numărul de locuitori. Media înscrierii la medicii de familie este de 92.83%, peste media națională de 87.97%, cele mai scăzute rate fiind în Cluj și Satu Mare (judetul cu cea mai scăzută speranță de viață la nivel național).

Unitățile sanitare perioada 1990-2003 - proprietate de stat

Anul	Spitale		Policlinici		Dispensare	
	România	Nord-Vest	România	Nord-Vest	România	Nord-Vest
1990	423	57	540	75	5 883	846
1991	427	57	536	74	5 948	858
1992	430	57	531	74	5 935	866
1993	433	57	527	71	5 956	865
1994	415	55	524	68	6 007	861

Sursa: Statistici Regionale - Direcția Regională de Statistică Cluj

Număr spitale la nivelul județelor regiunii, perioada 2001-2004

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Starea spitalelor pe regiuni³

Sursa: Ministerul Sanatatii, 2005

54

- [illegible]

În Nord-Vest, se manifesta importante discrepante inter-regionale în ceea ce privește accesul la serviciile medicale. Statisticile evidentiaza rolul municipiului Cluj-Napoca ca si centru regional de prestări servicii în domeniul medical, precum și slaba dezvoltare a acestora în județele Sălaj, Bistrița-Năsăud (posibil și sub influența municipiului Cluj-Napoca) și Satu-Mare. Diferențe semnificative în accesul la servicii de sănătate pot fi observate si între municipii, orașe și comune, diferențe exprimate prin calitatea serviciilor si tipurile de servicii disponibile în urban, fata de rural (incluzând aici și orașele mici).

În ceea ce privește evoluția personalului medical în județele regiunii se observă, de asemenea, o adancire a discrepanțelor la nivel regional. În mod excepțional, în perioada 2001-2004, județul Cluj a înregistrat o creștere a numărului de medici cu 14.62%, ceea ce este în contrast cu județele Satu-Mare și Bihor, unde totalul medicilor a scăzut cu 30.58% și respectiv 25.52%. Deși mai puțin dramatice, scăderi semnificative de personal au fost înregistrate și în Maramureș și Bistrița-Năsăud, unde numarul medicilor a scăzut cu 11.45% și 9.62%. În contrast cu celelalte județe din regiune se află Sălajul unde populația medicilor a rămas relativ constantă (scădere de numai 1.94%).

Număr medici la nivelul județelor regiunii, perioada 2001-2004

	2001	2002	2003	2004
Nord-Vest	6258	5966	5749	5965
Bihor	1481	1549	1436	1103
Bistrita-Nasaud	447	428	401	404
Cluj	2688	2387	2334	3081
Maramures	777	752	727	688
Satu-Mare	556	534	543	386
Salaj	309	316	308	303

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

Conform datelor referitoare înscriere la medicul de familie observăm o rată ridicată la nivelul fiecărui județ, ratele cele mai scăzute fiind în județele Cluj și Satu Mare. Media regiunii noastre, în anul 2004, de 92.83% este peste media națională care de 87.97%.

Număr și procent persoane înscrise la medicul de familie în Nord-Vest, perioada 2001-2004

	Total populație înscrisa	Populația stabilă 1 iulie 2003	% populație înscrisa la medicul de familie	Total populație înscrisa	Populația stabilă 1 iulie 2004	% populație înscrisa la medicul de familie
România	18 794 871	21 733 556	86,48	19 066 868	21 673 328	87,97
Nord-Vest	2 514 442	2 744 919	92,05	2 526 199	2 738 461	92,83
Bihor	551 097	600 262	91,81	557 027	596 961	93,31
Bistrita-Nasaud	308 472	319 090	96,67	305 106	318 558	95,78
Cluj	605 177	684 383	88,43	612 095	686 825	89,12
Maramures	483 746	519 057	93,20	478 384	516 562	92,61
Satu Mare	337 187	372 933	90,41	340 955	371 759	91,71
Salaj	228 763	249 194	91,80	232 632	247 796	93,88

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

6.2. Sistemul de intervenție în situații de urgență

În întreaga regiune, accesul la serviciile de sănătate (chiar asistența primară) este limitat, diferențiat teritorial și costisitor. Infrastructura de sănătate, aflată din 2003 în proprietatea autorităților locale, este inadecvată, învechită, uzată moral și necesită investiții importante pentru reabilitare. Echipamentele și dotările unităților sanitare sunt vechi și uzate, în special în mediul rural și urban mic, motiv pentru care calitatea serviciilor medicale oferite populației este mult sub standardele europene.

Distribuirea echipamentelor și necesarul pe regiuni de dezvoltare

Reg	Nr. loc.	Echipamente CT (2004)		Echipamente RMN (2004)		Echipamente boli cardiovasculare angiografe - (2004)		Echipamente radio terapie (telecobalt) Necesari	Echipamente radio terapie – acceleratori liniari - 2004	
		Existent	Necesar	Existent	Necesar	Existent	Necesar		Existent	Necesar
NE	3738601	8	21	2	12	1	12	2	1	5
SE	2850318	8	16	1	9	0	10	1	2	4
S	3342042	6	19	0	10	0	11	2	0	4
SV	2317636	4	13	1	7	1	8	1	1	3
V	1939514	9	11	3	6	2	6	1	1	3
NV	2738461	6	15	3	9	2	9	1	3	4
C	2539160	7	14	3	8	1	8	1	3	3
BI	2207596	27	12	11	7	14	7	1	5	3
RO	21673328	75	120	24	68	21	72	11	16	29

Sursa: Raportul proiectului "Planificarea și reglementarea sistemului de servicii de sănătate", 2004

Sistemul medical de urgență este slab dezvoltat. În prezent, cuprinde spitale de urgență, departamente specializate în cadrul spitalelor județene, servicii de ambulanță și servicii SMURD (Structuri Mobile de Urgență, Resuscitare și Descarcerare). Clădirile sunt vechi, echipamentele uzate și de slabă calitate. Serviciile județene de ambulanță, în principal auto-finanțate din fonduri de asigurare, se ocupă de urgențe, transportul pacienților și apeluri la domiciliu și sunt concentrate mai ales în zonele urbane (cu un timp mediu de răspuns de 15 minute). În zonele rurale, timpul de răspuns ajunge până la 30 sau 45 de minute.

Pe parcursul ultimilor 15 ani, în 8 județe, respectiv 5 regiuni de dezvoltare, s-au dezvoltat structuri complementare – SMURD – (Structuri Mobile de Urgență, Resuscitare și Descarcerare). Acestea acționează în cazul urgențelor grave ca structuri integrate între serviciile de pompieri județene și spitalele județene, fiind cofinanțate de autoritățile locale. Au scopul de a completa serviciile de ambulanță⁴ și de a îmbunătăți calitatea serviciilor în cazurile critice și în operațiunile de salvare speciale, fiind specializate în cazuri critice, operațiuni de salvare rapidă (ex. accidente rutiere, operațiuni de salvare din apă, salvare de la înălțime, salvare din spații închise, căutări, salvare în cazul prăbușirii clădirilor, salvare din puțuri etc.). Regiunea Nord-Vest are 2 ambulante de resuscitare tip SMURD.

⁴ Evaluarea experților TAIEX din Octombrie 2003 a evidențiat lipsa capacității de intervenție a serviciului de ambulanță la nivel național/județean și faptul că zonele rurale și orașele mici nu sunt acoperite corespunzător.

Situația sistemului de ambulanță (B&C) pe regiuni

Regiune	Nr. total de ambulante B&C ⁵	Ambulante tip C	Ambulante tip B	Populație (mil. loc.)	Nr. de ambulante tip B&C pe 100000 locuitori
București-Ilfov	60	27	27	2,219,200	2.70
Centru	113	25	88	2,625,783	4.30
Nord-Est	48	10	38	3,802,008	1.26
Nord-Vest	74	11	63	2,834,538	2.61
Sud-Vest	43	13	30	2,430,953	1.77
Sud	77	17	60	3,478,277	2.21
Sud-Est	65	21	44	2,904,514	2.24
Vest	49	10	39	2,012,241	2.44
Total România	529	134	389	2,230,751	2.37

Sursa: Ministerul Sănătății, 2005 (date la nivelul anului 2004)

Infrastructura de siguranță publică pentru situații de urgență, dezastre naturale și tehnologice nu este corespunzătoare pentru a face față unor incidente majore. Calitatea echipamentelor de protecție și a instrumentelor de intervenție este medie și adecvată doar pentru stingerea incendiilor; vehiculele de intervenție în caz de catastrofe naturale sunt dotate mult sub nevoile reale.

În același timp, infrastructura de asistență socială (camine pentru bătrâni, centre de zi, adaposturi, cantine sociale etc.) este slab dezvoltată și inadecvată la nevoile populației, ceea ce face ca serviciile sociale disponibile să fie insuficiente și de slabă calitate.

Problemele critice ale sistemului de sănătate românesc sunt legate de personal cel mai adesea insuficient, inegalități în distribuția teritorială a personalului medical, sub-finanțarea și lipsa de investiții în infrastructura spitalicească, colaborarea intersectorială inadecvată. Totuși există în Nord-Vest și servicii medicale profesionale și competente național recunoscute pe anumite domenii de specialitate, precum și un prestigios centru academic de medicină și farmacie.

Trebuie subliniat faptul că o populație cu sănătate precară nu va putea contribui la creșterea economică a Regiunii. Sub-investițiile în sistemul sanitar și starea de sănătate proastă a populației vor avea un impact negativ asupra productivității regiunii, participării pe piața muncii, creșterii și competitivității economice, coeziunii sociale.

⁵ Ordin nr. 594/04.09.2001 clasifică următoarele:

1. ambulanță de resuscitare și terapie intensivă - ARTI (tip C)
2. ambulanță de urgență și resuscitare – AUR (tip B)
3. ambulanță transport asistat ATA (tip A1 și A2) – A1 pentru un pacient ; A2 pentru mai mulți
4. ambulanță transport și vizite la domiciliu pentru unu sau mai mulți pacienți – AT 1 și AT 2.

Ambulanțele de tip B și C nu pot fi folosite dacă depășesc 10 ani de la data fabricației.

7. INCLUZIUNE SOCIALA

7.1. Persoane instituționalizate

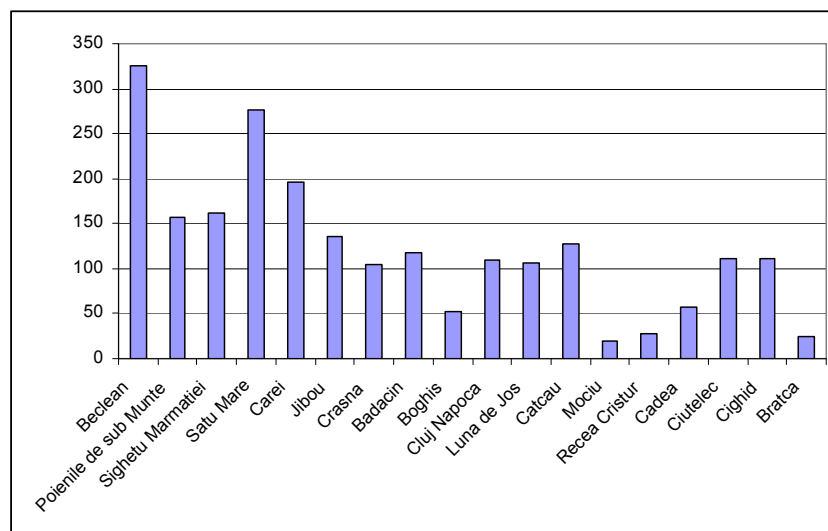
Numărul copiilor instituționalizați la nivelul regiunii se află cu puțin peste media națională, însă sub 1% din totalul populației între vârsta de 0 și 17 ani.

Rata copiilor instituționalizați în Regiunea Nord-Vest, la 1 ianuarie 2004

	Populația la 1 ian. 2004 0-17 ANI (persoane)	Numar de copii in centre de plasament publice si private dec. 2003 0-17 ANI (persoane)	RATA copiilor instituționalizați ²⁾ %
România	4 623 181	37 660	0,8
Nord-Vest	640 643	5 590	0,87
Bihor	129 230	1 272	1,0
Bistrița-Năsăud	120 396	1 221	1,0
Cluj	127 889	734	0,6
Maramureș	120 396	1 221	1,0
Satu Mare	86 138	632	0,7
Sălaj	56 594	510	0,9

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

În Regiunea Nord-Vest funcționează un număr de 18 centre de asistență socială publice. Conform Raportului Statistic Semestrial numărul persoanelor instituționalizate la 30 iunie 2005, la nivelul regiunii, a fost de 2.234. Distribuția acestora pe centre de asistență este reprezentată în tabelul de mai jos.

Sursa: Direcția Regională de Statistică Cluj

7.2. Sărăcia

Sărăcia este un fenomen răspândit în România, mai ales în zonele istorice și în zonele periferice ale orașelor și în zonele rurale. Un studiu recent al Comisiei Anti-Sărăcie din România (CASPI) arată că sărăcia afectează o mare parte din populația României. Rata sărăciei este în descreștere în Nord-Vest și este mai mică decât în restul regiunilor României, totuși peste 17% din populație continuă să fie afectată de marginalizarea socio-economică.

Rata sărăciei în regiunile din România				
	1995	2000	2001	2002
Nord-Est	37,5	48,5	42,5	35,4
Sud-Vest	28,5	34,5	32,5	32,1
Sud	27,6	40,0	33,1	29,9
Sud-Est	26,3	37,4	32,3	29,2
Centru	23,9	31,4	23,4	20,3
Vest	17,9	30,1	22,2	18,1
Nord-Vest	22,2	34,4	23	17,7
București	10,2	18,2	10,6	8,1

Sursa: *Harta sărăciei, CASPIS, 2004*

Fenomenul criminalității sociale are efecte negative asupra bunăstării sociale și este un indicator al nivelului de respect față de lege și ordine socială. Datele de mai jos indică variații importante în ratele de criminalitate la nivel județean, cu valorile cele mai ridicate înregistrate în județul Bihor, unde creșterea ratei a fost constantă de-a lungul perioadei studiate. La nivel regional putem observa un trend convergent, însă acesta se datorază în primul rând creșterii ratei de criminalitate din județul Sălaj și doar într-o măsură redusă datorită scăderilor înregistrate în celelalte județe. Comparat cu media națională, Regiunea Nord-Vest a reușit să coboare și să se mențină sub nivelul mediu, deși diferențele sunt totuși mici.

	2000	2001	2002	2003
Romania	336	370	375	353
Nord-Vest	340	365	359	335
Bihor	404	439	454	452
Bistrita-Nasaud	329	327	317	265
Cluj	316	288	291	302
Maramures	418	433	437	334
Satu-Mare	384	442	408	406
Salaj	196	215	221	253

Sursa: *Anuarul Statistic 2004*

Principalele surse ale inegalității de șanse în regiunea Nord-Vest au un specific teritorial și etnic. Din perspectiva inegalității teritoriale, deși ratele de ocupare sunt similare, se observă diferențe importante în nivelul de venit diferențiat între mediul urban și rural, accesul la servicii de sănătate și accesul la servicii culturale între mediul urban și rural. Aceste diferențe sunt mai accentuate în zonele aflate la distanțe mari de zone urban semnificative. De exemplu, ratele de cuprindere în învățământ sunt net superioare în zonele urbane, iar majoritatea serviciilor medicale sunt concentrate la nivel urban unde se află și infrastructura medicală.

CAPITOLUL IV.

Analiza SWOT

Disponibilitatea și nivelul de calificare al populației la nivelul regiunii Nord-Vest prezintă o serie de caracteristici specifice perioadei de tranziție. Regiunea este caracterizată, la fel ca majoritatea regiunilor din țară, de disparități intra-regionale semnificative, atât din punctul de vedere al nivelului de pregătire, cât și cel al distribuției forței de muncă pe medii. Evaluarea condițiilor specifice regiunii Nord-Vest din perspectiva resurselor umane a fost realizată pe baza datelor statistice regionale ale Institutului Național pentru Statistică, pe baza concluziilor studiului "Proiecția ofertei și a cererii de forță de muncă la nivel local și regional la orizontul anilor 2007-2012, cazul regiunii Nord Vest", precum și pe baza rezultatelor celui de al doilea raport de coeziune. Astfel, am identificat următoarele:

EDUCATIE	
Puncte tari	Fundamentare
1. Fiecare municipiu (resedinta de judet) are o universitate	
2. Traditie in educatia de calitate in disciplinele tehnice / stiintifice	
3. Centre de excelenta in învățământul superior	
4. Creșterea constantă și susținută a numărului de studenți în ultimul deceniu	1990/1991 – 22.800 studenți în Nord-Vest 2003/2004 – 87.042 studenți
5. Experiență îndelungată în cercetare a personalului din institute și universități	Nr. total angajați în C&D la nivel regional în 2002: 115.5/100.000 locuitori Cluj-Napoca: 241.4/100.000 locuitori (centru de excelenta)
6. Rata ridicată de cuprindere în învățământul obligatoriu în mediul urban	2003/2004, elevi 7-16 ani, rata de cuprindere în urban: Nord-Vest: 98.3% România: 96.3%
7. Număr din ce în ce mai mare de elevi înscriși la liceu și în școlile profesionale și tehnice	Liceu: 1999/2000 – 90.128 elevi 2003/2004 – 98.396 elevi Învățământ profesional: 1999/2000 – 29.6968 elevi 2003/2004 – 33.750 elevi
8. Raport elevi / cadru didactic peste media națională	De exemplu, în învățământul profesional în 2003/2004: Nord-Vest: 37.2 elevi / profesor România: 48.3 elevi / profesor
9. Constituirea unor rețele parteneriale implicate în planificarea ofertei educaționale și eforturi pentru întărirea rolului lor	Consortiul Regional TVET, Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social, Comitete Locale Sectoriale
10. Eforturi incipiente pentru descentralizarea funcțională a învățământului preuniversitar	Doua etape parcurse: 1. Descentralizarea financiara (2002) – finanțarea unităților de învățământ de la Consiliile locale 2. Descentralizarea financiara și de încadrare a personalului (HG 1942/10.10.2004)
11. Includerea în programa școlară a educației în spirit antreprenorial	Elaborarea curriculum-ului în dezvoltare locală

Puncte slabe	Fundamentare
1. Sistem de învățământ rigid, inflexibil (nu oferă instrumente de învățare pe parcursul întregii vieți)	
2. Acces limitat la educație în mediul rural, parțial datorită costurilor ridicate de transport și cazare	Rata de cuprindere în învățământul obligatoriu, 2003/2004, Nord-Vest: 67.9% în mediul rural, față de 98.3% în urban
3. Scăderea calitatii în educație	
4. Scăderea populației școlare totale (7-18 ani)	591.616 elevi în 2003/2004, față de 668.739 în 1990/1991
5. Pondere ridicată a populației școlare în sistemul TVET	Distribuția elevilor în 2004/2005: 42.28% - sistemul TVET 46.86% - liceu teoretic 10.89% - vocațional și artistic
6. Investiții insuficiente în infrastructura educațională (eforturi incipiente pentru reabilitarea infrastructurii prin programul Phare TVET)	Numai 30 școli reabilite (infrastructura, echipamente, ateliere) – aprox. 10% din total școli
7. Rețeaua școlară neadecvată cerințelor pieței muncii	Lipsa studiilor privind cererea de pe piața muncii
8. Pregătire academică axată pe teoretic	Ore de practică insuficiente în programa școlară
9. Baza materială inadecvată în școli, mai ales în mediul rural	2004/2005, Nord-Vest: Număr cabinete dotate corespunzător: urban – 254, rural – 15 Număr ateliere dotate corespunzător: urban – 150, rural – 6 Număr unități școlare dotate cu rețea de calculatoare: urban – 89, rural – 29
10. Nivel ridicat de centralizare a gestionării sistemului educațional public	Administrațiile locale sunt responsabile de infrastructura de învățământ, în timp ce managementul educațional revine Ministerului
11. Parteneriat redus între școli (ISJ), universități, comunitatea locală, AJOFM și agenții economici	
12. Învățământul preuniversitar privat nu reprezintă o alternativă viabilă la învățământul de stat	Nu se implică, nu acționează ca partener în stabilirea politicilor / strategiilor în educație
13. Rata ridicată de abandon școlar	
14. Rata ridicată de abandon pentru elevii romei	Nu sunt date disponibile
15. Număr redus de asociații de părinți	
16. Facilități de cazare insuficiente pentru studenții din afara Regiunii (mai ales în Cluj)	
Oportunități	Amenințări
1. Obligatorietatea de a crește investițiile în Cercetare&Dezvoltare, în conformitate cu obiectivele Lisabona	1. Evoluții demografice nefavorabile (îmbătrânirea demografică, raport ridicat de dependență demografică, scăderea ratei fertilității)
2. Acces liber pentru toți cercetătorii la Programul Cadru 7 al Uniunii Europene	2. Costuri de transport ridicate
3. Creșterea investițiilor publice și private în educație	3. Distribuția teritorială inegală a instituțiilor de învățământ superior

	4. Capacitatea redusă a autorităților de a susține activități de cercetare și inovare
	5. Număr redus de cadre didactice în TVET calificate în meseriile specifice sectoarelor economice competitive
	6. Participare redusă a cadrelor didactice la programe de formare continuă
	7. Servicii deficitare de orientare și consiliere școlară/profesională
	8. Neincluderea formării adulților în TVET
	9. Lipsa continuității între formarea inițială și formarea continuă
	10. Necorelare între curriculum școlar și nevoile de pe piața muncii
	11. Implicare redusă a partenerilor sociali
PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ	
Puncte tari	Fundamentare
1. Rata ridicată de includere a femeilor pe piața muncii (peste media națională)	Rata de activitate a femeilor în 2003: Nord-Vest: 48,1% România: 47,6%.
2. Diversificarea economiei regionale (dezvoltarea ramurilor economice productive)	Creșterea ocupării în domenii
3. Creșterea productivității muncii	Productivitatea estimată ca raport între PIB / număr persoane angajate a crescut în NV de la 31.5 în 1998 la 154.7 în 2002
4. Tradiție în industria textilă	Branduri locale: Cluj (Jolidon, Tricotaje Someșul, Flacăra), Satu Mare (Mondiala – Steilmann), Zalău (Silvania), Jibou (Confectii Jibou), Baia Mare (Confstar, Megamode)
5. Distribuție echilibrată a forței de muncă în principalele activități ale economiei naționale	Nord-Vest, 2003, populație ocupată: 38,4% - agricultură 25,4% - industrie 32,6% - servicii 3,6% - construcții
6. Costurile forței de muncă relativ reduse	Venit minim net / luna / persoană în 2003: Nord-Vest: 2,923,000 lei România: 2,839,000 lei
7. Rata redusă a șomajului, constant sub media națională în perioada 1995-2003	Rata șomajului, 2003, după INS: Nord-Vest: 5,4%, România: 7,4%
Puncte slabe	Fundamentare
1. Scaderea ratei de ocupare a populației active	1997 – 66.1% 2003 – 50.9%
2. Rata ridicată a șomajului în rândul tinerilor (grupa de vârstă 15-24 ani)	Nu sunt date disponibile
3. Acces redus la piața muncii în mediul rural	
4. Migrație internă redusă	
5. Pondere crescută a populației în mediul rural	49% din populația regiunii trăiește în mediul rural
6. Nivel ridicat al ocupării în ramurile economice cu productivitate redusă	Nord-Vest, 2003 – 38.4% populație ocupată în agricultură și în creștere

7. Rata scazuta de participare a adultilor la educatie si instruire (populatia de 24-65 ani)	Rata de participare: Romania – 1.1% Uniunea Europeana – 8.4%
8. Proportie redusa a fortei de munca bine instruite	Nivel ridicat de educație al persoanelor angajate: 9,6% Nord-Vest, puțin sub media națională de 10,4%.
9. Nivel de calificare scazut	Cresterea ponderii job-urilor care nu necesita calificare sau nivel scazut (ex. industria usoara – sistem lohn)
10. Nivel de ocupare ridicat in sectoare cu potential de restucturare (industria textila)	In 2003, 65.6 mii persoane (fata de 57.1 mii in constructii, sau 49.1 mii in transporturi)
11. Rata scazuta de activitate a femeilor fata de barbati	Rata de activitate in 2003: 60.5% la barbati, fata de 48.1% la femei
12. Insuficiente locuri de munca atractive (mai ale spentru cei cu studii superioare sau post-universitare)	
13. Insuficiente organizatii acreditate de formare profesionala, cu exceptia jud. Cluj	
14. Lipsa unor studii periodice si previzionale privind cererea de pe piata muncii	
15. Monopol regional ineficient in domeniul ocuparii si formarii profesionale	
16. Interpretari diferite ale datelor statistice sau date statistice contradictorii cu privire la situatia ocupationala	Ex: rata de activitate in Nord-Vest, in 2003: INS – 54.1% Directia Regionala de Statistica – 62.4%
17. Capacitate redusa a pietei muncii de adaptare la schimbare	
Oportunități	Amenințări
1. Dezvoltarea economiei bazate pe cunoastere – cerere de forta de munca inalt calificata, familiarizata cu noile tehnologii	1. Migrația externă ridicată, in special a fortei de munca inalt calificate
2. Dezvoltarea sectoarelor de turism, transporturi și servicii	2. Nivel ridicat de ocupare în economia informală
3. Investiții în sectorul industrial terțiar	3. Distribuția teritorială inegală a forței de muncă calificate
4. Dezvoltarea firmelor de textile din sistemul lohn prin produse și mărci proprii	4. Mobilitatea redusă a forței de muncă între medii rezidențiale
5. Creșterea cererii pe piața muncii pentru absolvenți cu nivelul de calificare II și III	5. Lipsa spiritului antreprenorial, inovativ
6. Existenta resurselor pentru dezvoltarea programelor de formare continua a adulților (calificare, recalificare si reconversie profesionala)	6. Programe de formare insuficiente pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale și de management
7. Creșterea competitivității economiei regionale	7. Viziuni diferite ale institutiilor (AJOFM, ITM, ISJ) cu privire la clasificarea ocupatiilor
	8. Lipsa de incredere a oamenilor si a agentilor economici in institutiile publice
	9. Miopie la nivel judetean, nu se tine cont de evolutia pietei muncii din celelalte judete
	10. Necorelare intre oferta de formare profesionala si cererea de pe piata muncii

SANATATE SI CONDITII SOCIALE	
Puncte tari	Fundamentare
1. Număr persoane înscrise la medicul de familie peste media națională	Procent din populație, 2003, în România: 71,18% Nord-Vest:70,20%
2. Scăderea ratei sărăciei în regiune	2000: 34,4% 2002: 17,7%
3. Implicarea activă a ONG-urilor în domeniu	194 de ONG-uri active în Regiune (www.database.ngo.ro), majoritatea pe probleme sociale, de sănătate și incluziune
4. Interes crescut al investitorilor străini de a finanța servicii de sănătate și cercetare medicală	
5. Existența tradiției în domeniul serviciilor de sănătate performante (centru medical de prestigiu)	Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” de la Cluj Napoca
Puncte slabe	Fundamentare
1. Durata medie a vieții sub media națională	Nord-Vest: 70,20 ani România: 71,18 ani
2. Acces limitat, inegal și costisitor la servicii medicale și de asistență, mai ales pentru mediul rural	
3. Scăderea numărului de cabinete medicale individuale	2002: 1005 cabinete 2004: 932 cabinete
4. Scăderea numărului medicilor	200: 6258 medici 2004: 5965 medici
5. Alocarea necorespunzătoare a resurselor financiare în sănătate	
6. Acces limitat și inegal la tehnologiile medicale moderne, mai ales pentru mediul rural	
7. Scăderea capacității de internare a spitalelor din regiune	2001: 23.749 număr paturi 2004: 19.969 număr paturi
8. Lipsa sprijinului pentru centrele de permanență din mediul rural	
9. Nivel scăzut al asistenței de medicină dentară în mediul rural	
10. Rata de emigrare ridicată a persoanelor cu calificări în medicină	
11. Lipsa parteneriat public-privat în sănătate	
12. Infrastructura serviciilor publice de sănătate amortizată moral	
13. Infrastructuri publice neadaptate la nevoile persoanelor cu cerințe speciale	
14. Integrarea dificilă în societate a tinerilor provenind din centrele de plasament	
Oportunități	Amenințări
1. Politica europeană de egalitate de gen și egalitate de șanse	1. Capacitate redusă a localităților mici și mijlocii de a asigura servicii medicale pentru teritoriul arondat
2. Politica europeană de conservare a	2. Izolarea zonelor rurale

identitatii si diversitatii socio-culturale	
3. Dezvoltarea serviciilor medicale moderne	3. Lipsa unui sistem privat de asigurari de sanatate
4. Integrarea în programe de cercetare europene în medicina	4. Stil de viata nesanos
5. Creșterea investițiilor publice pentru incluziune socială	5. Competitia produselor medicale europene si dependenta de produse medicale straine
	7. Pierderea identitatii si diminuarea rolului traditional al familiei in societate

Priorități de dezvoltare specifice sectorului

Obiective strategice la nivel regional au fost identificate pe baza analizei indicatorilor prezentați în capitolele precedente, prin corelarea priorităților de dezvoltare identificate la nivel județean cu cele cuprinse în Programul Operational Sectorial „Dezvoltarea Resurselor Umane”, totodată luând în considerare și documentele europene.

CAPITOLUL V.

Strategia de Dezvoltare a Resurselor Umane Transilvania de Nord, 2007-2013

Dezvoltarea educației și formării profesionale în sprijinul creșterii ocupării forței de muncă și creșterii competitivității economice	Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii	Creșterea adaptabilității forței de muncă și a companiilor pentru a răspunde nevoilor pieței muncii și pentru asigurarea competitivității economice	Promovarea incluziunii sociale	Creșterea capacității administrative
<i>Educație și formare profesională inițială de calitate în sprijinul creșterii economice și ocupării</i>	<i>Tranziția de la școală la locul de muncă</i>	<i>Promovarea culturii antreprenoriale</i>	<i>Dezvoltarea economiei sociale la nivel regional și local</i>	<i>Întărirea capacității administrative de a formula politici publice</i>
<i>Educația universitară în sprijinul societății bazată pe cunoaștere</i>	<i>Părăsirea timpurie a școlii și educația de tip “a doua șansă”</i>	<i>Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității</i>	<i>Dezvoltarea unei rețele de servicii sociale integrate</i>	<i>Sprijinirea dezvoltării economice și promovarea unei bune guvernări prin dezvoltarea capacităților administrațiilor locale, descentralizare, implementarea unor instrumente specifice și sprijinirea capacităților locale pentru accesarea fondurilor de dezvoltare locală</i>
<i>Capital uman competitiv în educație și cercetare</i>	<i>Creșterea accesului și participării la FPC</i>	<i>Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor partenerilor sociali</i>	<i>Îmbunătățirea accesului și a participării pentru grupurile vulnerabile în sistemul de educație și pe piața muncii</i>	<i>Întărirea structurilor de Ordine publică pentru sprijinirea dezvoltării economice</i>
<i>Îmbunătățirea calității în FPC</i>		<i>Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă și modernizarea serviciului public de ocupare</i>	<i>Promovarea de oportunități egale pe piața muncii</i>	<i>Creșterea capacității administrative a sistemului juridic pentru sprijinirea bunei guvernări</i>
			<i>Inițiative transnaționale pe piața globală a muncii</i>	

CAPITOLUL VI.

Consistența internă și externă

Obiectivele și scopul acțiunilor din Strategie au fost stabilite pe baza analizei dezvoltării resurselor umane din Regiunea Nord-Vest și au fost definite în concordanță cu următoarele documente:

- Documentul Comun de Evaluare a Politicilor de Ocupare a Forței de Muncă (JAP);
 - Planul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2004 – 2005;
 - Memorandumul Comun privind Incluziunea Socială (JIM);
 - Strategia Națională privind Ocuparea Forței de Muncă 2005-2010;
 - Liniile directoare integrate pentru creștere economică și ocupare;
 - Programul Economic de Preaderare 2005;
 - Strategia pe termen scurt și mediu privind formarea profesională continuă 2005 – 2010;
 - Strategia Națională privind incluziunea socială a tinerilor peste 18 ani care părăsesc sistemul de protecție a copilului 2006-2008;
 - Strategia Guvernului pentru îmbunătățirea situației romilor 2001;
 - Strategia Națională pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2006-2013 “Șanse egale pentru persoane cu dizabilități – către o societate fără discriminare”;
 - Strategia Națională pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați.
 - Strategia pentru descentralizarea învățământului (proiect în dezbatere);
 - Liniile Strategice privind Educația 2005-2008.
-
- Programul Operational Sectorial “Dezvoltarea resurselor umane” 2007-2013
 - Programul Operational Regional 2007-2013
-
- Planul de Dezvoltare Regională, Nord-Vest, 2004-2006
 - Planul de Dezvoltare Regională, Nord-Vest, 2007-2013
 - Planul Regional de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic, Nord-Vest, 2005-2013
 - Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă, Nord-Vest, 2006-2008

CAPITOLUL VII.

Contributia la prioritatile orizontale

7.1. Egalitatea de sanse

Politicile in domeniul egalitatii de sanse sunt esentiale pentru cresterea economica si ocuparea fortei de munca, contribuind la intarirea coeziunii si solidaritatii sociale. Cresterea accesului femeilor la educatie, piata muncii, la slujbe bine platite considerate preponderent masculine, la functii de conducere, reconcilierea vietii profesionale cu viata de familie vor determina eliminarea disparitatilor intre barbati si femei, inclusiv in privinta salarizarii, vor contribui la dezvoltarea unei culturi a „egalitatii de gen”. In plus, egalitatea de sanse va fi promovata si in favoarea altor categorii vulnerabile: persoane cu handicap, tineri, minoritatea roma, varstnicii, persoanele din mediul rural.

Statutul femeilor in Romania si in Nord-Vest

Indicator	Barbati		Femei	
	RO	NV	RO	NV
Durata medie a vietii (2001-2003)	67.42	66.51	74.78	73.90
Rata de cuprindere in invatamant (7-16 ani)	83.0	82.8	83.9	83.5
Rata de ocupare	57.9	56.7	44.6	45.4
Rata somajului BIM	7.5	6.4	6.4	5.6
Persoane ocupate in educatie	28.3	23.9	71.7	76.1
Persoane ocupate in sanatate si asistenta sociala	21.6	22.4	78.4	77.6
Persoane ocupate in administratia publica si aparare	69.5	74.9	30.5	25.1

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS, 2004

Strategia de Dezvoltare a Resurselor Umane a Regiunii Nord-Vest, in conformitate cu tintele de la Lisabona si cu prevederile Planului National de Dezvoltare 2007-2013, propune reducerea substantiala a discriminarii de gen in rata de ocupare, rata somajului, rata de cuprindere in invatamant pana in 2013. Se va acorda o atentie speciala reconcilierii vietii profesionale cu viata de familie, mai ales prin furnizarea unor servicii de ingrijire pentru copii si alte persoane dependente; se va incuraja impartirea responsabilitatilor profesionale si familiale, facilitand re-integrarea in munca dupa concediul de maternitate. Unul dintre obiectivele strategiei de la Lisabona prevede in acest sens asigurarea pana in 2010 a serviciilor de ingrijire pentru cel putin 90% dintre copiii cu varsta cuprinsa intre 3 ani si varsta obligatorie de mers la scoala si, pentru cel putin 33% dintre copiii mai mici de 3 ani.

Prin obiectivul specific referitor la incluziunea sociala se urmareste asigurarea egalitatii de sanse pentru toate categoriile de grupuri dezavantajate, ceea ce presupune promovarea accesului nediferentiat la educatie, munca, servicii medicale si asistenta sociala, facilitati socio-culturale etc. pentru intreaga populatie a regiunii.

7.2. Dezvoltarea durabila

Dezvoltarea durabila este forma de crestere economica ce satisface nevoile societatii in termeni de bunastare pe termen scurt, mediu si lung. Se fundamenteaza pe considerentul ca dezvoltarea trebuie sa vina in intampinarea nevoilor prezente, fara sa puna in pericol pe cele ale generatiilor viitoare.

Dezvoltarea durabila are deci trei dimensiuni: societate, economie si mediu.

Reprezinta o valoare adanc inradacinata a Uniunii Europene si cuprinde teme de importanta majora pentru cetateni, fie ca e vorba de mentinerea si cresterea prosperitatii, schimbarile climatice, sau progresul spre o societate sigura, sanatoasa si incluziva. Pe masura ce Europa se

confrunța cu schimbări globale rapide, de la topirea calotei glaciare la creșterea cererii de energie și prețuri ridicate, nevoia de a reconsidera tendințele ne-sustenabile și de schimbare a comportamentelor este din ce în ce mai presantă.

Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă urmărește creșterea nivelului de protecție a mediului, o mai mare egalitate și coeziune socială, prosperitate economică, dar și promovarea dezvoltării durabile în întreaga lume. Deși statele membre au făcut deja progrese importante în dezvoltarea durabilă, care pot servi drept model, sunt încă necesare schimbările de atitudine, comportament, mentalitate. Oamenii trebuie să învețe să producă și să consume într-o manieră inteligentă, să descopere noi modalități de creștere și dezvoltare a activității economice, dar și surse de energie alternative, metode de gestiune mai eficiente a resurselor naturale, cai mai eficiente de transport pentru persoane și marfuri, să construiască o societate globală mai incluzivă.

Strategia regională de dezvoltare a resurselor umane presupune creșterea gradului de ocupare în regiune, o mai bună corelare între educația inițială și continuă și piața forței de muncă, sprijinirea serviciilor de sănătate și asistență socială, promovarea incluziunii sociale. Asadar tot atâtea elemente care determină dezvoltarea socială, dezvoltarea durabilă a comunităților din Regiunea Nord-Vest, cu atât mai mult datorită faptului că proiectele de resurse umane au efecte pe termen lung. Sunt promovate în același timp creșterea nivelului de instruire a resurselor umane (dezvoltarea educației civice, ecologice, antreprenoriale, de sănătate etc.), reconversia profesională a adulților, spiritul inovativ și antreprenorial, dezvoltarea de aptitudini și competențe noi, mai ales în utilizarea noilor tehnologii - factori care contribuie la creșterea competitivității economice regionale.

7.3. Societatea informațională

Politica UE în domeniul societății informaționale are următoarele componente principale⁶:

- politica în domeniul telecomunicațiilor
- sprijinul pentru dezvoltarea tehnologiilor informației și comunicației (TIC)
- contribuția la crearea condițiilor necesare asigurării competitivității industriei comunitare
- dezvoltarea rețelelor trans-europene (TEN) în sectoarele: transport, energie și telecomunicații.

Trecerea la societatea informațională și la economia bazată pe cunoaștere este esențială în obținerea maximului de beneficii prin utilizarea tehnologiilor digitale și a Internetului în scopul realizării dezvoltării durabile, creșterii productivității și competitivității, al creării de noi locuri de muncă și al sustinerii progresului social și societal.

În România, mai trebuie făcute progrese foarte importante pentru atingerea acestor obiective. Marile nerealizări se găsesc în sfera administrației publice, unde nu există suportul necesar cunoașterii stadiului și evoluției proceselor economico-sociale, sistemele informatice sunt rudimentare, necorlate între ele și inaccesibile utilizatorilor externi, personalul este într-o mică măsură familiarizat cu calculatorul.

Prioritățile strategice în domeniul dezvoltării resurselor umane accentuează corelarea educației inițiale și continue cu nevoile pieței muncii, care evoluează în același ritm cu creșterea economică. Odată cu apariția noilor tehnologii și cu progresul spre economia bazată pe cunoaștere, firmele au nevoie de forță de muncă bine instruită, calificată și familiarizată cu ultimele echipamente și dotări de IT&C. Educația trebuie să asigure competențe de bază și de specialitate în domeniul IT&C prin dezvoltarea de programe educaționale specifice și introducerea de competențe noi în domeniu, cât mai actualizate. Strategia urmărește în același timp dotarea corespunzătoare cu echipamente a laboratoarelor, a școlilor și universităților și informatizarea instituțiilor publice, instituțiile active pe piața muncii, creșterea gradului de ocupare prin targuri / burse virtuale de locuri de muncă (e-jobs, e-learning, e-employment).

⁶ Sursa: www.infoeuropa.ro

Anexe

Anexa 1. Propunere indicatori pentru evaluarea dezvoltării resurselor umane și evoluției acestora

I. Introducere

Resursele umane disponibile la nivelul unui spațiu economic constituie un factor esențial pentru capacitatea regiunii de a se dezvolta și pentru asigurarea unei dezvoltări durabile. Caracteristicile socio-demografice și în special nivelul de pregătire profesională al populației active condiționează capacitatea de dezvoltare regională, atât la nivelul productivității agenților economici, cât și capacitatea acestora de a răspunde presiunilor competiționale. Astfel, calitatea managementului și a măsurilor de dezvoltare a resurselor umane este considerată ca fiind de o importanță deosebită pentru evoluția performanței economice a regiunii în timp. Pentru acest motiv considerăm că identificarea unui set de indicatori stabili pentru calibrarea investițiilor în îmbunătățirea infrastructurii necesare dezvoltării și utilizării resurselor umane este deosebit de importantă.

Nivelul de dezvoltare al resurselor umane este un concept complex, ca urmare distingem între următoarele dimensiuni:

- asigurarea oportunităților de învățare, dezvoltare și training cu scopul îmbunătățirii performanței individuale,
- asigurarea de oportunități de punere în aplicare și de utilizare a aptitudinilor individuale în cadrul unei economii competitive,
- dezvoltarea de capacități instituționale de adaptare la schimbările de pe piața forței de muncă.

II. Selecția indicatorilor

Selecția indicatorilor pentru evaluarea gradului de dezvoltare al resurselor umane la nivel local a fost efectuată pe baza capacității acestora de a captura particularitățile resurselor umane la nivel local, și de a descrie acestea într-un mod operațional. De asemenea, s-a luat în vedere și comparabilitatea indicatorilor, atât în timp, cât și în spațiu, pentru a permite analiza evoluției resurselor umane la nivelul regiunii. Pentru a captura complexitatea conceptului de dezvoltare a resurselor umane, distingem între următoarele dimensiuni:

- *Caracteristici demografice* – care, cu preponderență, descriu stocul de forță de muncă disponibil după caracteristici de gen, vârstă, etnicitate, nivel de pregătire școlară și instruire profesională, și distribuție pe medii. Acest set de indicatori oferă o viziune de ansamblu asupra resursei de forță de muncă disponibilă la nivel local și a principalelor caracteristici specifice ale forței de muncă.
- *Ocuparea forței de muncă* – prezintă date despre activitatea economică la nivelul economiei locale, luând în considerare distribuția forței de muncă după sectoare economice și distribuția populației active după caracteristicile demografice.
- *Nivelul și evoluția șomajului* – sunt indicatori care descriu nivelul și tipul de inactivitate considerând caracteristicile demografice ale forței de muncă. Menirea acestor indicatori este evaluarea nivelului forței de muncă de rezervă și a caracteristicilor lor demografice.
- *Performanța educațională și formarea profesională* – evaluează stocul și calitatea infrastructurii educaționale, nivelul performanței educaționale și al accesului la diferite forme de pregătire profesională (TVET) a populației după principalele caracteristici demografice.

- *Performanța în cercetare* – evaluează infrastructura de cercetare, nivelul de ocupare în acest sector, precum și output-ul realizat.
- *Accesul la servicii de sănătate și asistență socială* – evaluează cantitatea, calitatea și distribuția teritorială a infrastructurii sociale din regiune.

Pentru a măsura nivelul inegalităților existente la nivelul unităților teritoriale de planificare, propunem utilizarea unor indexuri de inegalitate. Dintre indexurile de inegalitate:

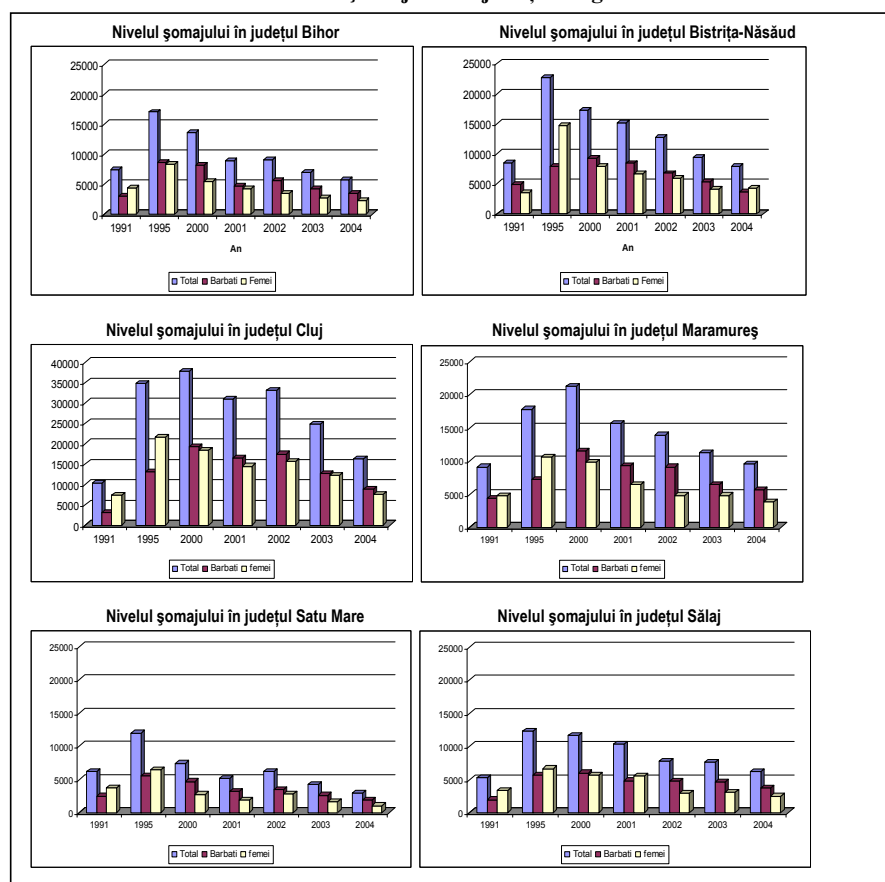
- *Coeficientul Gini* – măsoară diferențele dintre veniturile diferitelor grupuri.
- *Indexul de inegalitate Theil* – măsoară poziția relativă a unei unități administrative față de media din spațiul regional.
- *Indexul de inegalitate de gen* – evaluează media diferențelor dintre sexe.

Calcularea acestor indexuri este prezentată în detaliu în anexele acestui document. Monitorizarea evoluției în timp a valorilor indicatorilor propuși pentru evaluarea dezvoltării resurselor umane are menirea de a evalua schimbările produse la nivelul acestora. Cazul în care se observă, de exemplu, creșterea oportunităților educaționale, putem vorbi despre o îmbunătățire a bazei dezvoltării umane. Bineînțeles, această îmbunătățire se evaluează la nivelul diferitelor indicatori propuși, fiind posibil să se înregistreze evoluții divergente între diferitele măsuri.

Rezultatele analizei nivelului de dezvoltare al resurselor umane la nivel local și regional urmează să fie comparate și cu rezultatele obținute de către alte regiuni, cu media națională și cu media europeană. Datorită acestui fapt, pe parcursul elaborării indicatorilor s-a ținut cont și de disponibilitatea de date la aceste nivele de analiză.

Anexa 2. Statistici nivelul șomajului în județele regiunii Nord-Vest

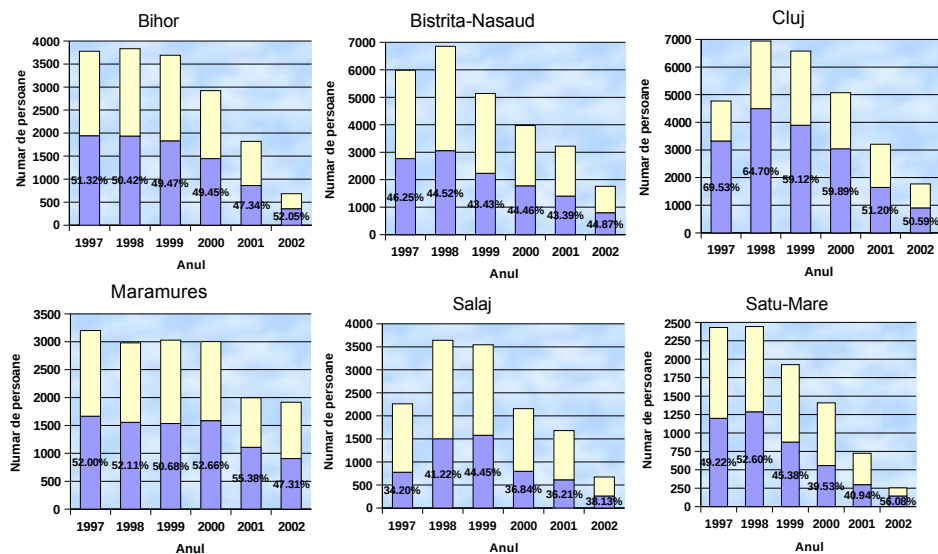
Nivelul șomajului în județele regiunii Nord-vest

Sursa:
INSSE

Anexa 3

Evoluția pe sexe a șomajului în categoria de vârstă sub 25 de ani

Anexa 4 Număr angajați pe sectoare economice

mii persoane

